

Bilag 2: Oversigt over gamle og reviderede standarder

Københavns Kommune har udarbejdet 5 reviderede standarder for god sagsbehandling. Standarderne skal ses som et bilag til København Kommunes Børne- og Ungepolitik, der blev vedtaget af Borgerrepræsentationen i 2007. De oprindelige standarder for sagsbehandling – der altså nu foreligger i en revideret version - blev godkendt af Socialudvalget 22. november 2006. Nærværende reviderede standarder er revideret i marts 2009 på baggrund af en evaluering af de oprindelige standarder fra 22. november 2006.

På de følgende sider angives Københavns Kommunes 5 standarder for sagsbehandlingen på området for udsatte børn og unge. Her fremlægges de reviderede standarder (2009) og standarderne fra 2006 over for hinanden, så det er lettere at danne sig et overblik over hvilke tilføjelser/ændringer, der er foretaget i de reviderede standarder. Tilføjelserne/ændringerne i de reviderede standarder er markeret med blåt hvor der er tale om større tilføjelser og reelle ændringer. Derudover er der steder hvor der er foretaget sproglige justeringer. Disse justeringer er ikke markeret Derudover bliver standarderne enkelte steder uddybet med lovgivningen med henblik på at præcisere, hvordan de politiske målsætninger skal implementeres.

Kolonnen til venstre er de ny standarder, hvor tilføjelser/ændringer i forhold til standarderne fra nov. 2006 er fremhævet med blå

**Reviderede standarder som de forelægges for Socialudvalget den
29. april 2009**

Standarder som vedtaget den 22. november 2006 i Socialudvalget

Standard for tidlig og forebyggende indsats i forhold til børn og unge med behov for særlig støtte

Kommunens overordnede målsætning for standarden:

- Bidrage til lige muligheder for udfoldelse, udvikling og sundhed for barnet/den unge
- Bidrage til en opvækst med trivsel og gode vilkår for barnet/den unge
- Bidrage til samme grad af succes i voksenlivet om andre

Kommunens mål for tværfagligt samarbejde ved tidlig indgriben for børn og unge og opfølgning på underretninger.

- Tidlig indsats er omdrejningspunktet i forhold til udsatte børn, unge og familier
- Der skal sikres et tæt og koordinerende samarbejde mellem faggrupper og forældre, således at børn og familier oplever en hurtig og konkret indsats
- Kommunens ansatte skal være opmærksomme på børn og unges udvikling og trivsel og videreformidle en eventuel bekymring til en fagekspert

Metoder, indsatser og initiativer til realisering af den politiske målsætning

Københavns Kommune har en række initiativer og indsatser, der sammentænker den tidlige indsats for børn og unge. Tidlig indsats knytter sig både til, at kommunen reagerer på information om, at et barn har behov for hjælp og at kommunen allerede i de tidlige år laver en forebyggende indsats, der sikrer, at børns vanskeligheder ikke får lov at vokse. Initiativerne har bl.a. til hensigt at sikre, at kommunen modtager alle relevante underretninger om børn og unge, der har behov for støtte og følger op på disse. Det skal bemærkes, at indsatser der dagligt finder sted i henholdsvis Børne- og Ungdomsforvaltningen og Socialforvaltningen skal ses som en del af den sammenhængende indsats beskrevet nedenfor.

Åben anonym rådgivning:

1. I alle bydele i København, er der en **servicebutik**, der tilbyder åben anonym

rådgivning til børnefamilier. Servicebutikkerne skal ses som en forpost til børnefamilieteamet – et sted, hvor det er muligt for børnefamilier at modtage råd og vejledning i kortere tidsperioder, uden at der nødvendigvis opstartes en sag i Socialforvaltningen. Servicebutikkerne huser endvidere forskellige frivillige organisationer og flere servicebutikker ligger ligeledes lokaler til sundhedsplejerskernes åbent hus mv.

2. I alle bydele i København er der en **ungerådgivning**, der tilbyder åben anonym rådgivning til unge og deres forældre. Ungerådgivningerne er et sted hvor det er muligt for unge og deres forældre at modtage råd og vejledning i kortere tidsperioder, uden at der nødvendigvis opstartes en sag i Socialforvaltningen.

Tværfagligt samarbejde:

1. Socialforvaltningen og Børne- og Ungdomsforvaltningen er ved at udarbejde projektet ”**Styrket samarbejde mellem Socialforvaltningen og Sundhedsplejen**”. Formålet med projektet er at skabe bedre sundhed og trivsel for socialt sårbare børn mellem 0-5 år gennem en tidligere, hurtigere og mere effektiv indsats. Der er afsat 3 mio. kr. årligt i årene 2009 -2012 til projektet.
2. 29 skoler i København har til og med 2010, gennem Projekt Socialrådgivere på Skolerne, en **skolesocialrådgiver** tilknyttet. Skolesocialrådgiveren er ansat i bydelens Børnefamilieteam og fungerer som rådgiver på 1-2 skoler. Skolesocialrådgiverens funktion er at støtte op omkring skolens arbejde med bekymringsbørn gennem eks. vejledning af lærere om indsatser og udformning af underretninger såvel som rådgivning og vejledning af børn/unge og familier. Det kan bl.a. være i forhold til problematikker omhandlende fravær, mobning, ensomhed, misbrug mv.
3. I hver bydel er der **tværfaglige grupper** oprettet efter servicelovens § 49 og sundhedsloven § 123, som består af sagsbehandlere fra Socialforvaltningens børnefamilieteam, sundhedsplejersker, PPR psykologer og pædagogiske konsulenter fra Børne- og Ungdomsforvaltningens distrikter og andre fagfolk med viden om børn og unge. Disse medarbejdere, som har kontakt til daginstitutioner, skoler og fritidsinstitutioner i bydelen drøfter på baggrund af institutionernes henvendelser bekymringer i forhold til det enkelte barn. På de 29 skoler, hvor der har skolesocialrådgivere, oprettes der i 2009 **tværfaglige teams** bestående af skolesocialrådgiver, skoleleder, sundhedsplejerske og PPR. Disse fora arbejder tværfagligt for at vejlede de personer, der fremlægger sager, om helhedsløsninger for børnene eller de unge i enkeltsager. I grupperne vil bekymringerne blive drøftet

ud fra en tværfaglig tilgang, så der kan identificeres og findes løsninger for børnene og de unge. Det er institutionerne og skolerne, der har ansvaret for at gennemføre tiltagene for børnene og de unge.

4. I hver bydel er der en **lokal styregruppe**, der koordinerer og evaluerer det tværfaglige samarbejde i bydelen. Den lokale styregruppe består af centerchef, børnefamilieteamchef, børne- og ungdomschef og den ledende sundhedsplejerske og lederen for PPR.
5. På centralforvaltningsniveau er der en **centralt placeret samarbejdsgruppe**, der på kontorchefniveau mellem Børne- og Ungdomsforvaltningen og Socialforvaltningen definerer de tværfaglige samarbejdsrelationer i Københavns Kommune og videregiver relevant information mellem forvaltningerne.
6. I flere bydele har man et netværk af såkaldte **samarbejdsgrupper** mellem Socialforvaltningens børnefamilieteam og Børne- og Ungdomsforvaltningens distrikter og institutioner. Til forskel fra de tværfaglige grupper, hvor der deltager en repræsentant fra institutionerne og skolerne i gruppen på bydelsniveau, er samarbejdsgruppen et forum for alle daginstitution-, klub-, fritidshjems-, SFO- og skoleledere inden for f.eks. et skoledistrikt eller bydelen. Udgangspunktet er at styrke det generelle samarbejde mellem børnefamilieteam, almindelige dagpasningstilbud og fritidsinstitutioner og specialtilbud samt skoler herunder specialskoler for at understøtte det forebyggende arbejde i distrikterne/lokalområderne.
7. Der er faste navngivne **kontaktpersoner** i børnefamilieteamene og Børne- og ungdomsforvaltningens lokale enheder til alle institutioner, sundhedsplejersker og skoler. Kontaktpersonerne rådgiver institutionerne og skolerne, når de har spørgsmål om hvilken indsats, der skal igangsættes for et barn eller hvordan de skal gribe indsatsen an.
8. Socialforvaltningen skal september 2009 fremlægge en **strategi** for området udsatte børn og unge. Strategien skal udstikke sigtelinjerne i den videre udvikling af arbejdet med udsatte børn og unge samt deres familier og opstille klare mål herfor. Strategien skal angive de overordnede mål for udviklingen af området, således at der kan opstilles relevante mål i arbejdet med det enkelte barn eller den unge med indikatorer for indsatsens effekt. Strategien består af fem fokusområder, hvoraf et af dem er **tidlig indsats**.

Information om tidlig indgriben og indsats:

9. Socialforvaltningen og Børne- og ungdomsforvaltningen har udarbejdet en fælles **handlevejledning for tidlig indsats**. Handlevejledningen henvender sig til ansatte i Københavns Kommune, der dagligt har kontakten og samværet med børn og unge i de københavnske skoler, institutioner og fritidstilbud. Handlevejledningen beskriver, hvad de ansatte skal være opmærksomme på, hvis et barn ikke trives i institutionen, skolen og dagtilbud, hvordan de skal reagere og hvordan de på skole, institutionen og fritidstilbuddet kan tilrettelægge en særlig indsats overfor disse børn og unge. Derudover beskriver handlevejledningen hvordan man ansøger om støttepædagog og tager kontakt til de tværfaglige grupper, PPR og Socialforvaltningens børnefamilieteam. En revidering af handlevejledningen relanceres medio 2009.
10. Socialforvaltningen og Børne- og ungdomsforvaltningen har tilrettet **børnelinealen** til brug i Københavns Kommune. Børnelinealen giver anvisninger til, hvordan bekymringstegn hos børn og unge ses og håndteres samt, hvilke handlemuligheder forskellige aktører på området har i forhold til børn og unges vanskeligheder.
11. Der gennemføres en **informationskampagne** medio 2009 vedr. den fælles handlevejledning, de tværfaglige grupper og børnelinealen, således at børn, ansatte, forældre og andre dagligt gøres opmærksomme på kommunens muligheder for at hjælpe.
12. Et **årligt temaarrangement** udføres på bydelsniveau mellem Socialforvaltning, sundhedsplejen, skoler, institutioner og specialinstitutioner om den tidlige indsats overfor udsatte børn og unge. Dette kan eksempelvis gøres ved en temadag om tværfagligt samarbejde og tidlig indsats overfor børn og unge, der skal sikre et tilstrækkeligt fokus i daginstitutioner, skoler mv. på de udsatte børns behov for støtte - og på de handlemuligheder, som står til rådighed for kommunens ansatte i arbejdet med familierne. Temadage tilrettelægges lokalt i bydelene og kan gennemføres på forskellig vis eksempelvis ved Socialforvaltningen/ BUF distrikters besøg på institutioner og skoler – seminarer med deltagere fra forskellige faggrupper – en række fyraftensmøder mv.

Retningslinier og værktøjer:

13. **Retningslinier for børnefamilieteamenes ansvar** er tilgængelig via Børne- og Ungeportalen på KKnet (et internt netbaseret værktøj for retningslinier i Socialforvaltningen).

14. **Blanket til underretning** om et barn eller ung med behov for støtte (efter servicelovens § 153) er tilgængelig i blanketsystemet (et netbaseret værktøj som alle i Socialforvaltningen og Børne- og Ungdomsforvaltningen ex. skoleområdet har adgang til).

Underretningen og modtagelsen af en underretning i Socialforvaltningen:

15. En underretning handler om at en privat person eller en person, der arbejder med børn og unge, bliver bekymret for et barn eller en ung og informerer kommunen om bekymringen. Grundlaget for at en privatperson har pligt til at underrette er, at denne får *kendskab* til at et barn/ung fra forældres/andres opdragers side udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling eller lever under forhold, der bringer dets sundhed eller udvikling i fare. Kriteriet for at fagpersoner er forpligtet til at underrette er, at de får kendskab til forhold, der *giver formodning om*, at et barn/ung har behov for særlig støtte. Underretningspligten for fagpersoner er *ikke* betinget af, at der er tale om omsorgsvigt, overgreb eller lignende situationer. Det er tilstrækkeligt, at barnet/den unge har vanskeligheder, som man ikke selv kan gøre noget ved. Underretningspligten indtræder *kun*, hvis det ikke er muligt selv at afhjælpe problemerne i tide gennem dialog med forældrene og barnet/den unge. Alle henvendelser til Socialforvaltningen om bekymring for et barn er at betragte som en underretning.
16. Ved modtagelse af en underretning fra en professionel samarbejdspartner skal underretter som udgangspunkt **orientere forældrene** om underretningens indhold. Hvis det i nogle sager ikke er hensigtsmæssigt, at underretter foretager orienteringen skal det fremgå klart af underretningen, hvorfor forældrene ikke er orienterede, således at Socialforvaltningen kan planlægge det videre forløb i forhold til forældrene.
17. Alle der har afsendt en underretning til Socialforvaltningen vil modtage en **kvittering for underretningen** inden for 6 dage jf. servicelovens § 155. Skabelon for kvitteringsskrivelse efter modtagelse af underretning i Børnefamilieteamene i Socialforvaltningen er tilgængelig i blanketsystemet.
18. Der er **vejledende retningslinier for indgriben på baggrund af underretninger**, som er en beskrivelse af, hvornår kommunen ved børnefamilieteamene skal gribe ind og vejledning til hvordan og hvor hurtigt, der gribes ind på baggrund af underretninger. Retningslinierne gælder også henvendelser fra andre kommuner.

19. Hvis der er behov herfor indhentes de **supplerende oplysninger om barnet/den unge**, fra familien og andre med kendskab til barnet i daginstitutionen mv. Når der foreligger tilstrækkelig viden om barnet og familien vurderes det, om der skal indledes en § 50 undersøgelse. Der bør som udgangspunkt ikke gå mere end 14 dage fra modtagelsen af underretningen til den endelige beslutning, sagen henlægges eller der iværksættes en § 50 undersøgelse i underretningssagen forelægges forældrene.

20. Efter at Børnefamilieteamet har vurderet, hvorvidt der skal indledes en § 50 undersøgelse, bør man bede **forældremyndighedsindehaveren om samtykke til at dele oplysninger**, således at det bliver muligt at melde tilbage til underretter, eks. skole eller dagtilbud, hvorvidt man går videre med en § 50 undersøgelse eller ikke foretager sig videre på baggrund af underretningen.

Mål

Her beskrives mål for den enkelte metode, indsats eller det enkelte initiativ:

1. Servicebutikker og ungerådgivninger

- Der skal i alle bydele være en servicebutik og en ungerådgivning, der tilbyder åben anonym rådgivning og vejledning til bydelens borgere. Servicebutik og ungerådgivning skal have tilbud tilpasset lokalområdet og skal have et tæt samarbejde med bydelens børnefamilieteam.

2. Tværfaglige grupper

- Alle institutioner og skoler skal være omfattet af ordningen med tværfaglige grupper. Der skal som minimum være en gruppe der dækker 0-6 års området samt 6-18 års området, der kan varetage behandlingen af konkrete henvendelser fra områdets institutioner.
- De tværfaglige grupper har inden udgangen af juni 2009 gennemført en uddannelse med fokus på styrkelse af det tværfaglige samarbejde og metoder hertil.

3. Tværfaglige teams

- At der ved udgangen af 2009 etableres tværfaglige teams på de 29 skoler, hvor der er tilknyttet en skolesocialrådgiver.

- At lærere på de 29 skoler ved udgangen af 2010 føler sig bedre understøttet i arbejdet med bekymringsbørn og -unge.
- At de 29 skoler inden udgangen af 2009 har fået tilbudt en uddannelse med fokus på styrkelse af det tværfaglige samarbejde og metoder hertil.

4. De lokale styregrupper

- De lokale styregrupper vil inden udgangen af 2009 have fået tilbudt to uddannelsesdage bl.a. med fokus på at opstille mål og indikatorer for det lokale tværfaglige samarbejde.

5. Handlevejledning til tidlig indsats og børnelinealen

- At medarbejdere og ledere på daginstitutioner- fritidshjems- klub og skoleområdet kender til handlevejledningens og børnelinealen eksistens og formål.

6. Tilbagevendende årlig temaarrangement på bydelsniveau om tværfagligt samarbejde og tidlig indsats

- Alle bydele skal have gennemført temaarrangement., den lokale styregruppe har ansvaret for at dette sker.

Konsekvens for sagsbehandling

Det forventes at de opsatte mål for den tværfaglige indsats vil styrke kvaliteten af den tidlige indsats i Københavns Kommune og det tværfaglige samarbejde herom på følgende måder:

Brugen af de **tværfaglige grupper og teams samt skolesocialrådgivere** i Københavns Kommune har den konsekvens, at der sker en tidlig koordinering mellem relevante faggrupper i forhold til, ”bekymringsbørn” i daginstitutioner, specialinstitutioner skoler mv. Samarbejdet betyder, at der følges op med den rigtige indsats for børnene på et tidligt tidspunkt. For eksempelvis daginstitutioner, fritidshjem og skoler betyder samarbejdet, at bekymring og uklarhed om handleveje kan vendes til konkret handling i forhold til, indsatsen for det enkelte barn - eksempelvis ved hjælp til at lægge en plan for det forebyggende arbejde i forhold til barnet i institutionen eller ved råd om, at situationen kræver en underretning til børnefamilieteamet. For Socialforvaltningen betyder samarbejdet, at der kan opfanges sager, hvor børn og deres familier har behov for støtte, og at Socialforvaltningen derfor kan træde til på et tidligt tidspunkt.

Den tværfaglige sparring i de såkaldte **samarbejdsgrupper** på bydelsniveau betyder endvidere, at der sker vidensdeling og en forventningsafstemning mellem relevante faggrupper, både i forhold til generelle handlemuligheder og om fordelingen af opgaver samt ansvar i forhold til arbejdet med udsatte børn og unge.

Formuleringen af en **fælles handlevejledning** og **børnelineal** har til formål at give et redskab til alle kommunens ansatte, der arbejder med børn og unge, med klar vejledning om handleveje og muligheder for tidlig indsats. Handlevejledningen og børnelinealen fungerer som rettesnor for, hvornår og hvordan, der skal foretages underretning til Socialforvaltningen, når der opstår bekymring for et barn eller en ung. Handlevejledningen er således med til at sikre, at alle relevante underretninger modtages i Børnefamilieteamet i Socialforvaltningen, og at kvaliteten af underretninger (indhold og skriftlighed) er tilstrækkelig. Rettidige underretninger, der indeholder alle relevante oplysninger, er med til at give socialforvaltningen det bedste udgangspunkt for vurdering af underretningen og iværksættelsen af en evt. § 50 undersøgelse.

Evaluering

Servicebutikker og ungerådgivninger

- I 2009 og 2010 foretages status på servicebutikkerne og ungerådgivninger, herunder antallet af henvendelser, udviklingspotentialer mv.

De tværfaglige grupper:

- Ultimo 2009 evalueres statusrapporterne fra de lokale styregrupper. Statusrapporter fra Styregrupperne indsendes til den centrale samarbejdsgruppe, der foretager en samlet evaluering af konceptet, og vurderer og eventuelt gennemfører forslag til tilpasninger og forbedringer. Som led i statusrapporterne indgår de enkelte bydeles organisering af det tværfaglige samarbejde samt opgørelse af antallet af behandlede sager i de enkelte bydele.

Fælles handlevejledning og børnelineal

- Der gennemføres en stikprøveundersøgelse i primo oktober 2009 med respondenter fra repræsentative institutioner og skoler (ikke ledere) for at undersøge om ansatte i kommunen har kendskab til handlevejledningen og børnelinealen..
- Der gennemføres en stikprøveundersøgelse blandt skoleledere og

daginstitutionsledere for at undersøge om lederne på området har kendskab til handlevejledningen og børnelinealen.

Temadag om tværfagligt samarbejde og tidlig indsats

- I statusrapporten fra de lokale styregrupper fremgår gennemførelsen af temadagen eller tilsvarende arrangementer, således at den centrale samarbejdsgruppe kan lave en samlet status og har mulighed for at reagere, hvis bydelene ikke lever op til målet.

Projekt Socialrådgivere på Skolerne

- Foråret 2010 fremlægges slutevalueringen af Projekt Socialrådgivere på Skolerne, hvori der foretages en vurdering af projektets succes i forhold til at forebygge at bekymringsbørns vanskeligheder udvikler sig såvel som samarbejdet mellem Socialforvaltningen og skolerne.

Dato for godkendelse

Angivelse af dato af revision

Ultimo 2010

Standard for inddragelse af forældremyndighedsindehaveren og barnet eller den unge under hele indsatsen

Kommunens overordnede målsætning for standarden:

- Bidrage til lige muligheder for udfoldelse, udvikling og sundhed for barnet/den unge
- Bidrage til en opvækst med trivsel og gode vilkår for barnet/den unge
- Bidrage til samme grad af succes i voksenlivet om andre

Kommunens mål for inddragelse af forældremyndighedsindehaveren og barnet eller den unge under hele indsatsen:

- Børn og unge der viser tegn på social, fysisk eller psykisk mistrivsel skal tages alvorligt
- Barnet eller den unge skal i videst mulig omfang høres og inddrages i det videre forløb. Inddragelse indbefatter, at barnet får mulighed for at være medspiller og aktør i sagsforløbet.
- Børn og unge skal aktivt oplyses om de muligheder der er, hvis de udsættes for overgreb, også selvom forældrene ikke ønsker den anbefalede støtte
- Forældre skal altid inddrages ved tvivl om deres barn eller unges trivsel og udvikling.

Metoder, indsatser og initiativer til realisering af den politiske målsætning

Her angives en samlet liste over, hvilke konkrete metoder, indsatser og initiativer der iværksættes eller er iværksat i forhold til sagsbehandlingen for at realisere de politiske målsætninger, der for temaet "Inddragelse af forældremyndighedsindehaveren og barnet eller den unge under hele indsatsen" kommer til udtryk i den sammenhængende børnepolitik. Det skal bemærkes at indsatser, der dagligt finder sted i henholdsvis Børne- og

Ungdomsforvaltningen og Socialforvaltningen skal ses som en del af den sammenhængende indsats beskrevet nedenfor.

1. Socialforvaltningen i Københavns Kommune arbejder løbende med at forbedre kvaliteten i sagsbehandlingen. Til september 2009 vil Socialforvaltningen fremlægge en **strategi** for området udsatte børn og unge. Strategien skal udstikke sigtelinjerne i den videre udvikling af arbejdet med udsatte børn og unge samt deres familier og opstille klare mål herfor. Strategien skal angive de overordnede mål for udviklingen af området, således at der kan opstilles relevante mål i arbejdet med det enkelte barn eller den unge med indikatorer for indsatsens effekt. Strategien består af fem fokusområder, hvoraf et af dem er **bedre myndighedsarbejde**.
2. Herudover har Socialforvaltningen i 2009 oprettet en **Kvalitetssikringsenhed**, der har til opgave at kvalitetssikre sagsbehandlingen gennem opfølgninger i børnefamilieteamet, eks. i forhold til kvaliteten af undersøgelse, inddragelse, handleplaner mv.
3. Socialforvaltningen vil i 2009 udarbejde en **folder målrettet barnet/den unge og familien**, der forklarer hvad en 'børnesag' er, forklarer sagsgangene i et børnefamilieteam mv., såvel som en folder der beskriver barnet/den unges og familiens rettigheder, når de har en børnesag.

Indsatsen fra børnefamilieteam eller handicapteamet:

4. Forældremyndighedsindehaverne og børn/unge inddrages altid i forbindelse med indsatsen ved udarbejdelsen af alle undersøgelser og handleplaner, som ligger til grund for Socialforvaltningens arbejde med børnefamilier, ligesom mål og delmål for indsatsen defineres i samarbejde med forældremyndighedsindehaverne og børn/unge. Undersøgelses-, handleplansskema mv. lægger vægt på aktiv inddragelse af barnet/den unge og forældre.
5. Hvis der foretages **ændringer i Socialforvaltningens indsats** (fra forebyggende foranstaltninger til anbringelse eller omvendt samt ændring af anbringelsessted), skal teammedarbejderen i børnefamilieteamet eller handicapcenteret altid have været i dialog med forældremyndighedsindehaverne og børn/unge.
6. Det skal gøres en aktiv indsats for, at forældremyndighedsindehaveren og den unge

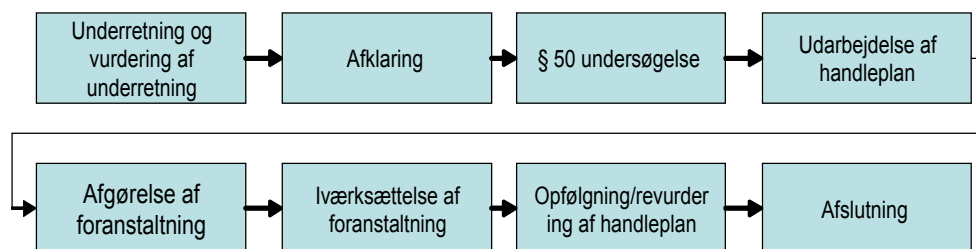
over 15 år underskriver handleplanen.

Børnesamtalen:

Børn og unge skal i videst mulig omfang inddrages i deres egen sag. Udgangspunktet er, at børnefamilieteamet har pligt til at tilbyde *alle børn og unge* en samtale, inden der træffes afgørelser som berører barnet/den unge. Lovgivningsmæssigt er der en forventning at selv *helt små børn* tilbydes en samtale før der træffes en afgørelse. Samtale med barnet kan kun udelades i det omfang, at barnets modenhed eller sagens karakter i afgørende grad taler imod dens gennemførelse. Hvis samtalen ikke kan gennemføres, bør barnets holdning til den påtænkte foranstaltning søges tilvejebragt på anden måde. Barnet/unge har ret til at afslå at udtale sig. Børnesamtalen skal finde sted før og i forbindelse med en undersøgelse, ved beslutning om foranstaltning, i forbindelse med udarbejdelse af handleplaner, under foranstaltningen, ved tilsyn og endelig ved foranstaltningens ophør. Unge over 15 år er selvstændig part i sagen.

Sagsgang i børnefamiliesag:

Nedenstående figur viser sagsgangen i en børnefamiliesag, hvor der i alle faser som udgangspunkt skal ske en inddragelse af forældremyndighedsindehaveren og barnet eller den unge.

En sag kan stoppes inden undersøgelsesfasen, hvis børnefamilieteamet vurderer, at der ikke er grundlag for at iværksætte en § 50 undersøgelse. En sag kan ligeledes afsluttes, hvis man på baggrund af undersøgelsen, vurderer, at der ikke er grundlag for at iværksætte foranstaltning(er).

Hvor indsatsen leveres af en døgninstitution eller et kommunalt dagbehandlingstilbud i forbindelse med en anbringelse:

7. Alle døgninstitutioner og kommunale dagbehandlingstilbud har **forældreråd eller**

andet formaliseret indflydelsesorgan for forældre. Institutionen har metodefrihed i forhold til udformningen af dette - dog skal der tages hensyn til institutionens målgruppe, samt forældrenes muligheder i forhold til deltagelse.

8. Alle døgninstitutioner og kommunale dagbehandlingstilbud har **børneråd eller andet formaliseret indflydelsesorgan** på alle døgninstitutioner. Institutionen har metodefrihed i forhold til udformningen af dette – dog skal der tages hensyn til institutionens målgruppe og dens muligheder i forhold til deltagelse.
9. Alle døgninstitutioner og kommunale dagbehandlingstilbud skal inddrage barnet, den unge og forældremyndighedsindehaverne i udarbejdelsen af barnets/den unges **udviklingsplan**. Udviklingsplanen er et pædagogisk og administrativt redskab for døgninstitutioner og kommunale dagbehandlingstilbud, der med udgangspunkt i børnefamilieteamets handleplan understøtter institutionen i behandlingen af barnet/den unge.

Hvor indsatsen ydes af de rådgivende og forebyggende institutioner:

10. Alle forebyggende og rådgivende institutioner skal sikre, at **forældrene inddrages og informeres** om den indsats, der ydes. Det kan enten gøres via Socialforvaltningens udgående medarbejder, gennem skriftligt informativt materiale som f.eks. nyhedsbreve eller som aktiviteter i form af f.eks. ”åbent hus” arrangement. Hvor det er relevant inddrages forældremyndighedsindehaverne i behandlingen af barnet eller den unge.

Uddybning

Her angives evt. en uddybning af den enkelte metode, indsats eller det enkelte initiativ.

Hvor indsatsen leveres i børnefamilieteam eller handicapteamet:

Pkt. 4 - 6. En handleplan er et redskab, der benyttes af familiens sagsbehandler til at fastlægge indsatsen for barnet og sikre et tilstrækkeligt beslutningsgrundlag i forhold til valg af foranstaltning for familien. Handleplanen udarbejdes altid på baggrund af § 50 undersøgelsen. I handleplanen indgår der bl.a. mål og delmål for barnets udvikling og

adfærd, familieforhold, skoleforhold, sundhedsforhold, fritid og venskaber. Der følges op på alle handleplaner første gang efter 3 måneder, derefter hvert halve år for at undersøge om der er behov for tilpasninger i indsatsen for familien. I Serviceloven stilles der kun krav om at opfølgningen skal finde sted min. hver 12.månede.

Der er udarbejdet et særligt skema til at lave en supplerende undersøgelse, hvis der sker væsentlige ændringer i foranstaltningstypen eller ved nye oplysninger i barnets eller familiens forhold og i den forbindelse skal der tales med børn og forældremyndighedsindehaverne. Der er gennemført undervisning i brugen af handleplansskemaet til flere medarbejdere i alle børnefamilieteam.

Forældremyndighedsindehaver og den unge over 15 år skal altid godkende handleplanen ved underskrift.

Hvor indsatsen leveres af en døgninstitution eller et kommunalt dagbehandlingstilbud i forbindelse med en anbringelse:

Pkt. 7 - 8. Alle døgninstitutioner og kommunale dagbehandlingstilbud har ansvar for at oprette et formaliseret indflydelsesorgan – et forældremyndighedsindehaverne og et for barnet/den unge. Selvejende institutioner med forældredeltagelse i bestyrelsen er undtaget ift. forældreråd.

Pkt. 9. Alle døgninstitutioner og kommunale dagbehandlingstilbud anvender det fælles udviklingsplankoncept, som blev udarbejdet af Københavns Kommune i december 2005. Børnefamilieteamet skal sikre, at der aftales en opfølgningsdato ved opholdets begyndelse. Institutionerne og børnefamilieteamet samarbejder om de mål og delmål som danner grundlag for arbejdet med barnet eller den unge. Målene vedrører eksempelvis barnets udvikling, adfærd, familieforhold, skoleforhold, sundhedsforhold, fritid og venskaber. Ved planens udarbejdelse inddrages forældremyndighedsindehaverne og barnet/den unge. Med inddragelsen skabes et fælles udgangspunkt for arbejdet med barnet for både forældremyndighedsindehaverne og professionelle omkring barnet og den unge.

Hvor indsatsen ydes af de rådgivende og forebyggende institutioner:

Pkt. 10. De rådgivende og forebyggende institutioner udarbejder modeller for, hvordan de hver især vil sikre, at deres forældregruppe inddrages og holdes informeret om indsatsen i forhold til barnet/den unge. Modellerne indskrives i institutionens resultataftale.

Mål

Her beskrives mål for den enkelte metode, indsats eller det enkelte initiativ. Målene skal beskrives så konkret, at de kan evalueres. Der opfordres til at anvende kvantitative mål. Målene kan være økonomisk, fagligt eller organisatorisk rettede.

1. **Handleplaner:** Med undtagelse af sager, som er foranstaltet uden forældremyndighedsindehavernes samtykke, skal samtlige handleplaner udarbejdes i samarbejde med forældremyndighedsindehaverne. I alle sager, hvor børnene er fyldt 12 år, skal børnene/de unge være aktivt med til at udarbejde mål og delmål i handleplanen. Hvor barnet allerede inden de 12 år kan deltage i udarbejdelsen af mål og delmål, inddrages barnet allerede her.
2. **Ved markante ændringer i indsatsen:** Der skal i alle sager, hvor der sker markante ændringer i indsatsen (fra forebyggende foranstaltninger til anbringelse eller omvendt samt ændring af anbringelsessted) foreligge en supplerende undersøgelse, hvor barn og forældremyndighedsindehaver er inddraget i denne.
3. Forældremyndighedsindehaveren og den unge over 15 år skal godkende og **underskrive handleplanen.**
4. **Forældreråd:** Alle døgninstitutioner og kommunale dagbehandlingstilbud skal have forældreråd eller andet formaliseret indflydelsesorgan. Selvejende institutioner med forældredeltagelse i bestyrelsen er undtaget i forhold til forældreråd.
5. **Børneråd:** Alle døgninstitutioner og kommunale dagbehandlingstilbud have oprettet et børneråd eller et andet formaliseret indflydelsesorgan.
6. **Inddragelse i udviklingsplaner:** Alle indskrevne børn og unge skal have udviklingsplaner, som barnet/den unge og forældremyndighedsindehaverne er blevet tilbudt inddragelse i udarbejdelsen af.
7. **Information om indsats:** Alle forebyggende og rådgivende institutioner har resultataftaler, hvor der skal indgå modeller for, hvordan institutionen inddrager og informerer forældremyndighedsindehaverne om

Konsekvens for sagsbehandling

- 1 **Strategien** for området for udsatte børn og unge udstikker sigtelinjerne i den videre udvikling af arbejdet med udsatte børn og unge samt deres familier og opstille klare mål herfor. Strategien er med til at angive de overordnede udviklings mål, såvel som de fokusområder der prioriteres.
  - 2 **Kvalitetssikringen** følger løbende op på kvaliteten af sagsarbejdet i børnefamilieteamet, hvilket er medvirkende til, at lovgivningen implementeres efter intentionen, gennem dialog med børnefamilieteamene.
  - 3 **Folderne målrettet barnet/den unge og familien**, der forklarer hvad en 'børnesag' er, forklarer sagsgangene i et børnefamilieteam mv., såvel som barnet/den unges og familiens rettigheder, når de har en børnesag, er med til at sikre at familien føler sig orienteret og inddraget i sagsbehandlingen såvel som kender sine rettigheder.
- 4.-6. Inddragelse af forældremyndighedsindehaverne og børn ved planlægningen af indsatsen i handleplansfasen har bl.a. til formål, at sikre større overensstemmelse mellem familiens og kommunens forventninger til indsatsen, hvilket har betydning for om indsatsen får den ønskede effekt. Enighed om indsatsen har ligeledes betydning for kontinuitet i foranstaltningsforløbet. At inddrage barnet – at høre barnets/den unges egne tanker og ideer vedrørende indsatsen – er ligeledes afgørende for om foranstaltningerne bliver succesfulde. Dette er ikke mindst væsentligt i forhold til valg af anbringelsessted, som børn og unge kan have ønsker og holdninger til og som børn og unge, der er fyldt 12 år, har selvstændig klageadgang over.
- 7.-8. Inddragelse af forældremyndighedsindehaverne og børn på opholdssteder og i dagbehandlingstilbud styrker kvaliteten i det faglige arbejde og bidrager til udvikling af tilbudene, så brugernes ønsker og behov bedre imødekommes.
9. Udviklingsplaner til børn og unge på døgninstitutioner og i dagbehandling bidrager til øget kvalitet i opholdet på institutionen, idet der fastsættes mål for institutionens arbejde med barnet og den unge i samarbejde med såvel forældremyndighedsindehaverne som Socialforvaltning.

10. Den øgede inddragelse og information af forældremyndighedsindehaverne og netværk i forhold til de forebyggende og rådgivende institutioners arbejde med børn og unge giver grundlag for at forældremyndighedsindehaverne kan påvirke tilbuddenes udformning og indhold og indgå aktivt i forløbet hvor det er ønskeligt.

Evaluerings

4.- 6. Opfølgningen i forhold til inddragelse ved **handleplaner** og **markante ændringer i indsatsen** foretages ved en stikprøvevis gennemgang af 50 børnefamiliesager med forebyggende indsatser og anbringelser.

7.-8. Opfølgningen i forhold til **forældre- og børneråd** på døgninstitutioner og kommunale dagbehandlingstilbud sker ved en spørgeskemaundersøgelse til tilbudene.

9. Opfølgningen i forhold til **udviklingsplaner for barnet** sker ved en spørgeskemaundersøgelse til døgninstitutioner og kommunale dagbehandlingstilbud.

10. I alle forebyggende og rådgivende institutioners udviklingsplaner skal det fremgå, hvordan institutionen vil **inddrage og informere forældremyndighedsindehaverne om institutionens arbejde** med børnene og de unge. Dette fremgår inden forvaltningens underskrift af aftalerne.

Dato for godkendelse	
-----------------------------	--

Angivelse af dato af revision	Ultimo 2010
--------------------------------------	-------------

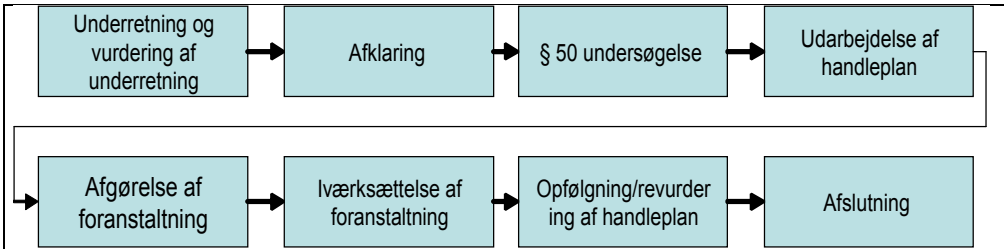
Standard for systematisk inddragelse af familie og netværk
<p>Kommunens overordnede målsætning for standarden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bidrage til lige muligheder for udfoldelse, udvikling og sundhed for barnet/den unge • Bidrage til en opvækst med trivsel og gode vilkår for barnet/den unge • Bidrage til samme grad af succes i voksenlivet om andre
<p>Kommunens mål for systematisk inddragelse af familie og netværk.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Støtten skal fokusere på ressourcer frem for problemerne hos barnet, den unge, familien og netværket og skabe ro om både familiens, barnets eller den unges situation.
Metoder, indsatser og initiativer til realisering af den politiske målsætning
<p>Her angives en samlet liste over, hvilke konkrete metoder, indsatser og initiativer der iværksættes eller er iværksat i forhold til sagsbehandlingen for at realisere de politiske målsætninger, der for temaet ”Systematisk inddragelse af familie og netværk”. Det skal bemærkes, at indsatser der dagligt finder sted i henholdsvis Børne- og Ungdomsforvaltningen og Socialforvaltningen skal ses som en del af den sammenhængende indsats beskrevet nedenfor.</p>

1. Socialforvaltningen i Københavns Kommune har arbejdet med kvalitet i sagsbehandling som et fokusområde. Eksempelvis skal Socialforvaltningen til september 2009 fremlægge en **strategi** for området udsatte børn og unge. Strategien skal udstikke sigtelinjerne i den videre udvikling af arbejdet med udsatte

børn og unge samt deres familier og opstille klare mål herfor. Strategien skal angive de overordnede mål for udviklingen af området på en operationaliseres, således at der kan opstilles relevante mål i arbejdet med det enkelte barn eller den unge med indikatorer for indsatsens effekt. Strategien består af fem fokusområder, hvor et af dem er **bedre myndighedsarbejde**, hvor der bl.a. er fokus på udarbejdelse af værktøjer, der understøtter systematik i myndighedsarbejdet.

2. Herudover har Socialforvaltningen i 2009 oprettet en **Kvalitetssikringsenhed**, der har til opgave at kvalitetssikre sagsbehandlingen gennem opfølgninger i børnefamilieteamet, eks. i forhold til kvaliteten af undersøgelse, inddragelse, handleplaner mv.
3. Socialforvaltningen vil i 2009 udarbejde en **folder målrettet barnet/den unge og familien**, der forklarer hvad en 'børnesag' er, forklarer sagsgangene i et børnefamilieteam mv., såvel som en folder der beskriver barnet/den unges og familiens rettigheder, når de har en børnesag.
4. Københavns Kommunes koncept for undersøgelser, handleplaner mv. lægger vægt på inddragelse af det familiære såvel som det professionelle netværk omkring barnet. Når der iværksættes en § 50 undersøgelse, som er grundlaget for beslutning om, hvorvidt der skal igangsættes foranstaltninger i en familie eller for et barn eller en ung, **inddrages familien i undersøgelsen og det professionelle netværk omkring barnet**. Dette sker ved samtaler med både forældre og børn samt indhentelse af udtalelser fra fagpersoner og/eller **netværksmøder** med det professionelle og private netværk. Når der træffes afgørelse om igangsættelse af en foranstaltning for et barn, en ung eller en familie som følge af undersøgelsen, **tages der stilling til, hvordan familie og det private og professionelle netværk kan inddrages** positivt i det videre forløb eks. via metoder som Signs of Safety, netværksmøder mv.

Nedenstående figur viser sagsgangen i børnefamiliesag, hvor der i alle faser som udgangspunkt skal ske en inddragelse af det familiære og professionelle netværk omkring barnet, eks. gennem netværksmøder.

En sag kan stoppes inden undersøgelsesfasen, hvis børnefamilieteamet vurderer, at der ikke er grundlag for at iværksætte en § 50 undersøgelse. En sag kan ligeledes vurderes afsluttet på baggrund af undersøgelsen, hvis børnefamilieteamet vurderer, at der ikke er grundlag for at iværksætte foranstaltning.

5. Når en § 50 undersøgelse peger på en anbringelse af et barn eller en ung, skal **familien tilbydes enten, at der afholdes et netværksmøde eller bliver anvendt familierådslagning** i forhold til det videre forløb med henblik på at sikre en systematisk inddragelse af familie og netværk. Socialforvaltningen sørger for, at alle børnefamilieteam har en eller flere medarbejdere, som har modtaget undervisning i, hvordan netværksmøder skal praktiseres. De lokale FamilieFokus familiebehandlingsenheder (Familiehus) er organiseret som en del af børnefamilieteamet. De arbejder ud fra de metoder, der er blevet udviklet i Familien i Centrum-projektet, og som består af en række redskaber, metoder og arbejdsformer, der er udviklet inden for en systemisk referenceramme og en løsningsfokuseret tilgang. Familiehusene tilbyder konkrete familiebehandlingsforløb, andre familieorienterede tilbud, og de deltager aktivt i spredningen og forankringen af FamilieFokus-metoderne i børnefamilieteamets øvrige arbejde.
6. Det familiære og professionelle netværk omkring barnet, der modtager støtte fra kommunen, **inddrages i opfølgningen** på indsatsen. Opfølgningen sker ud fra den handleplan, som opstiller mål og delmål for støtten.

Mål

Her beskrives mål for den enkelte metode, indsats eller det enkelte initiativ.

1. Der skal i alle § 50 undersøgelser være **taget initiativ til inddragelse af familien og barn** såvel som det professionelle netværk omkring barnet. Når undersøgelsen munder ud i en foranstaltning skal der tages stilling til, hvordan familie og netværk positivt kan inddrages i det videre forløb via eks. metoder som Signs of safty, netværksmøder mv.
2. Alle familier, hvor en § 50 undersøgelse peger på en foranstaltning efter servicelovens § 52, skal **tilbydes enten signs of safty, netværksmøde eller familierådslagning**.
3. Der skal ske **rettidig opfølgning** på alle børnefamiliesager, hvor det familiære, øvrige private netværk samt professionelle netværk omkring barnets vurderinger kan være med til at danne grundlag for den videre indsats. Ved rettidig opfølgning forstås, at der første gang følges op på handleplanen efter 3 måneder. Derefter revideres handleplanen hver 6. måned, hvor det ifølge lovgivningen er et krav ved hver 12.måned!
4. At der i alle bydele er oprettes **Familiehuse**, der tilbyder konkrete familiebehandlingsforløb og andre familieorienterede tilbud, såvel som at de deltager aktivt i spredningen og forankringen af FamilieFokus-metoderne i børnefamilieteamets øvrige arbejde. Familiehuse skal medvirke til at gøre den helhedsorienterede familieindsats til en fast del af arbejdet med udsatte børn og familie i børnefamilieteamet.

Konsekvens for sagsbehandling

Strategien for området udsatte børn og unge udstikker sigtelinjerne i den videre udvikling af myndighedsarbejdet med udsatte børn og unge samt deres familier og opstiller klare mål herfor. Strategien er med til at angive de overordnede udviklings mål, såvel som de fokusområder der prioriteres.

Kvalitetssikringsenheden følger løbende op på kvaliteten af sagsarbejdet i børnefamilieteamet, hvilket skal medvirke til, at lovgivningen implementeres efter intentionen gennem dialog med børnefamilieteamene.

Folderne målrettet barnet/den unge og familien, der forklarer hvad en 'børnesag' er, forklarer sagsgangen i et børnefamilieteam mv., såvel som barnet/den unges og familiens

rettigheder, når de har en børnesag er med til at sikre at familien føler sig orienteret og inddraget i sagsbehandlingen såvel som kender sine rettigheder.

Ved systematisk at fastlægge, hvordan det familiære og professionelle **netværk kan bidrage til den videre indsats** allerede i undersøgelsesfasen, øges familiens involvering i løsningen af egne problemer.

Brugen af **netværksmøder og familierådslagning** betyder, at familier, der står for at skulle have anbragt et barn eller en ung, får mulighed for bl.a. at medvirke til enten at undgå en anbringelse eller at medvirke til at optimere familien og netværkets opbakning til anbringelsen.

Inddragelse af familien i opfølgningen på indsatsen overfor barnet eller den unge har bl.a. til hensigt, at bestræbe sig mod at familien og sagsbehandleren arbejder ud fra de samme forventninger til indsatsen. Når der sker systematisk inddragelse af familien sikres også en større ansvarlighed i forhold til indsatsen hos familien.

Familiehusene vil påvirke sagsbehandlingen i forhold til de udsatte familier, i det der skabes fokus på en helhedsorienteret indsats med inddragelse af familier og netværk omkring barnet., hvilket vil have en positiv effekt på arbejdet med udsatte børn og familier.

Evaluering

1. Opfølgningen i forhold til stillingtagen til **inddragelse allerede i undersøgelsesfasen** foretages ved en stikprøvevis gennemgang af 50 børnefamiliesager med forebyggende indsatser og anbringelser, både i forhold til forældre, barn, og private og professionelle netværk.
2. Opfølgningen i forhold til **praksis omkring netværksmøder og familierådslagning** foretages ved en stikprøvevis gennemgang af 50 anbringelses og forebyggelsessager.,
3. Centralforvaltningen følger op på den lokale implementering af **FamilieFokus**, dvs. både de konkrete familieførløb i Familiehusenes regi og implementeringen i det øvrige børnefamilieteam via regelmæssig dialog og via årlige statusrapporter med teamets mål for det kommende år.

Dato for godkendelse	
Angivelse af dato af revision	Ultimo 2010

Standard for opfølgning og evaluering af de konkrete indsatser i den enkelte sag, herunder kommunens tilsyn og forberedelse af hjemgivelse af barnet
Kommunens overordnede målsætning for standarden: <ul style="list-style-type: none"> • Bidrage til lige muligheder for udfoldelse, udvikling og sundhed for barnet/den unge • Bidrage til en opvækst med trivsel og gode vilkår for barnet/den unge • Bidrage til samme grad af succes i voksenlivet om andre
Kommunens mål for opfølgning og evaluering af de konkrete indsatser i den enkelte sag, herunder tilsyn og forberedelse af hjemgivelse af barnet: <ul style="list-style-type: none"> • Støtten skal fokusere på ressourcer frem for problemerne hos barnet, den unge, familien og netværket og skabe ro om både familiens, barnets eller den unges situation

Metoder, indsatser og initiativer til realisering af den politiske målsætning

Her angives en samlet liste over, hvilke konkrete metoder, indsatser og initiativer der iværksættes eller er iværksat. Det skal bemærkes at indsatser der dagligt finder sted i henholdsvis Børne- og Ungdomsforvaltningen og Socialforvaltningen skal ses som en del af den sammenhængende indsats beskrevet nedenfor.

Opfølgning, evaluering og hjemgivelse

1. Udgangspunktet for indsatsen til børn og unge er en **handleplan**, der udarbejdes i samarbejde med familien. I planen fastsættes mål og delmål for indsatsen til barnet.
2. **Der følges op på alle børnesager** – første gang efter 3 måneder og efterfølgende hver 6. måned. Der skal dog altid følges op på sagen oftere, hvis det skønnes nødvendigt, ligesom der altid foretages en vurdering af, hvorvidt der skal laves en opfølgning, hvis barn eller forældre ønsker det. Ved opfølgningen tales der altid med barnet/den unge.
3. Opfølgning og evaluering af den konkrete indsats i forhold til det enkelte barn/ den unge understøttes af **døgninstitutionernes og dagbehandlingstilbuddenes udviklingsplaner** – som er et pædagogisk og administrativt redskab for kommunens døgninstitutioner og dagbehandlingstilbud, der understøtter institutionen i behandlingen af barnet/den unge. I udviklingsplanen fastsættes mål for barnets ophold på institutionen. Udviklingsplanen tager sit afsæt i de mål, der er fastlagt for barnets udvikling i handleplanen og operationaliserer disse. Udviklingsplanen på institutionen revideres i takt med opfølgningen på handleplanen og udvikles i samarbejde med barnet/den unge, familien og børnefamilieteamet.
4. Når barnet har ophold på en døgninstitution og står **foran hjemgivelse samarbejder institutionen og børnefamilieteamet** konstruktivt om at sikre en fortsat god udvikling for barnet/ den unge med fokus på mål og delmål i form af en plan for hjemgivelsesforløbet.
5. **Alle forældre til anbragte børn og de anbragte børn og unge skal inden hjemgivelse tilbydes en samtale**, hvor en handleplan i forbindelse med hjemgivelsen aftales med forældrene. Handleplanen skal indeholde stillingstagen til skolegang/uddannelse, fritidsaktiviteter, venskaber, sundhedsforhold, eventuelle

misbrugsproblemer, familieforhold og boligforhold. Selvom der ikke bliver iværksat foranstaltninger, skal der foretages en opfølgning, hvor der afholdes en samtale med barnet/den unge 3 måneder efter hjemgivelsen af barnet/den unge. Ved hjemgivelsen aftales en dato for opfølgning. Der skal foreligge klare skriftlige procedurer for hjemgivelsessager til børnefamilieteamene omkring udarbejdelse af handleplaner, tidsfrister og indhold, og samtale med barn og forældre før og efter hjemgivelsen.

Centrale initiativer og indsatser

6. Socialforvaltningens **Kvalitetssikringsenhed** har til opgave at kvalitetssikre sagsbehandlingen gennem opfølgninger i børnefamilieteamet, eks. i forhold til opfølgninger på børnesagen og hjemgivelsessager.
7. Socialforvaltningen opkvalificerer i 2008 og 2009 børnefamilieteamene i arbejdet med **LEAN** med det formål, at sikre sagsgangene og sagskvaliteten i børnefamilieteamene.

Tilsyn og godkendelse

8. Socialforvaltningen sikrer sig altid, at de benyttede **plejefamilier, socialpædagogiske opholdssteder, døgninstitutioner og andre anbringelsessteder er godkendte til børn og unge af** den stedlige kommune. Dette gøres ved, at børnefamilieteamet og handicapcenteret via Tilbudsportalen sikrer, at der foreligger en oprettelse eller godkendelse efter § 67 eller 142 inden placering af barnet/den unge på anbringelsesstedet. Opslaget noteres i sagen. Godkendelser af plejefamilier forefindes ikke på tilbudsportalen, jf. pkt. 10.
9. Københavns Kommune fører et **generelt tilsyn med kommunens døgninstitutioner og private socialpædagogiske opholdssteder** ved minimum et årligt tilsynsbesøg. Tilsynsbesøgene er fra 1. marts 2009 udliciteret til et privat firma. Institutionerne modtager en tilsynsrapporten til faktuel høring. Den endelige tilsynsrapport behandles af Socialforvaltningen, der har ansvaret for, at tilbudene drives tilfredsstillende indenfor rammerne af tilbudenens godkendelse/aftale. Institutionerne følger op på eventuelle råd og vejledning, henstillinger eller påbud.
10. Tilsynsenheden, Center for Familiepleje og MR-Handicap og Psykiatri står for såvel **godkendelser samt tilsyn med plejefamilier** i Københavns Kommune.

Tilsynsenheden godkender og fører endvidere tilsyn med institutionslignende værelser i Københavns Kommune. Den generelle godkendelse følges op af et årligt besøg med henblik på, at følge med i om forudsætningerne for godkendelse stadig er opfyldt. Under det årlige besøg vurderes det om plejefamiliens opgaver svarer til de fysiske, økonomiske og pædagogiske ressourcer, der findes i familien.

Mål

Her beskrives mål for den enkelte metode, indsats eller det enkelte initiativ.

Opfølgning, evaluering og hjemgivelse

1. Der **udarbejdes en handleplan** for alle børnefamiliesager inden iværksættelse af foranstaltninger.
2. Der skal ske rettidig **opfølgning på alle børnefamiliesager**, hvor barnets situation evalueres.
3. Alle børn og unge på døgninstitutioner og i dagbehandlingstilbud skal have **udviklingsplaner**.
4. I alle **hjemgivelsessager** fra døgninstitutioner samarbejder institutionen og børnefamilieteamet konstruktivt om hjemgivelsen ved, at institutionen aktivt inddrages i hjemgivelseshandleplanen og indgår i udformning af mål for hjemgivelse. Lige såvel som de inddrages i vurderingen af om kriterier for hjemgivelse er opfyldt.
5. Alle børn og unge, der hjemgives fra en anbringelse skal have udarbejdet en **handleplan for hjemgivelsen**. Der følges op på handleplanen også selvom der ikke er fastsat foranstaltninger.

Centrale initiativer og indsatser

6. Kvalitetssikringsenheden følger løbende op på kvaliteten af sagsarbejdet i børnefamilieteamet, hvilket skal medvirke til at, lovgivningen implementeres efter intentionen.

7. Der følges løbende op på implementeringen af Lean i børnefamilieteamene, hvilket er med til at de socialfaglige måltal i teamene nås.

Tilsyn og godkendelse

8. **Alle anbringelser sker på godkendte opholdssteder** til børn og unge efter § 67 eller § 142.
9. Kommunen **fører det lovpligtige tilsyn** på alle døgninstitutioner og private opholdssteder. Institutionerne medtager en tilsynsrapport til faktisk høring. Den endelige tilsynsrapport behandles af Socialforvaltningen.
10. Alle plejefamilier i Københavns Kommune skal have en generel godkendelse og der skal føres et **generelt tilsyn med plejefamilierne**. Den generelle godkendelse følges op af et årligt besøg, hvor der gives en fortsat godkendelse af plejefamilien. Under det årlige besøg revurderes om plejefamiliens opgaver svarer til de fysiske, økonomiske og pædagogiske ressourcer, der findes i familien.

Konsekvens for sagsbehandling

1. Når der laves **handleplaner for barnet og den unge**, hvor der opstilles mål og delmål for indsatsen, sikres det, at den iværksatte foranstaltning kan imødegå barnets og den unges behov. Der sker en synliggørelse af indsatsens formål, som familien, medarbejderen i børnefamilieteamet og andre voksne omkring barnet og den unge kan arbejde ud fra.

Københavns Kommunes krav til **opfølgning på børnefamiliesager** tager udgangspunkt i, at opfølgningen tilpasses barnets behov. Børn, som trives, gives den fornødne ro til at udvikle sig på linje med andre børn. Samtidig sikres det, at der altid sker en opfølgning, hvis der er sager, hvor barnet mistrives eller forældre eller barn/ung ønsker det.

2. **Udviklingsplaner** for børn og unge på døgninstitutioner sikrer, at der sker en større sammentænkning af barnets behov med den konkrete indsats, der foretages på døgninstitutionen. Desuden giver udviklingsplanen et værktøj til sagsbehandleren, der i opfølgningen på sagen kan se, hvordan institutionen har arbejdet med konkrete mål og effekten af disse.
3. **Inddragelse af døgninstitutionen** i arbejdet med hjemgivelsesplanen for

barnet/den unge giver en koordineret indsats for hjemgivelsen, der tilgodeser barnets/den unges behov og sikrer, at der opstilles relevante mål og kriterier for hjemgivelsesprocessen.

4. **Handleplanen for hjemgivelsen** af barnet/den unge giver en koordineret indsats for hjemgivelsen, der tilgodeser barnets/den unges behov og sikrer, at der opstilles relevante mål og kriterier for hjemgivelsesprocessen. Det sikres, at barnet fortsat trives efter hjemgivelsen ligesom eventuelle opfølgende tiltag vurderes.
5. Brugen af Tilbudsportalen betyder, at sagsbehandlerne på en nem og hurtig vis kan finde en række relevante oplysninger om opholdsstedet til brug for vurderingen af **opholdsstedets egnethed** i forbindelse med en konkret sag.
6. Procedurene for **godkendelse af døgninstitutioner, opholdssteder, værelser og plejefamilier** i Københavns Kommune sikrer, at alle opholdssteder og plejefamilier lever op til lovens krav på området. Brugen af skriftlige tilbagemeldinger til døgninstitutionerne og de socialpædagogiske opholdssteder betyder, at institutionerne har et godt udgangspunkt for at udvikle opholdsstedets kvalitet.

Evaluerings

1. Der foretages en evaluering af **andelen af handleplaner udarbejdet før foranstaltningens iværksættelse**.
2. Der foretages måling af **opfølgingsprocenten på børnefamiliesagerne**, som benyttes i forbindelse med den løbende faglige opfølgning ved prognosearbejdet.
3. Opfølgningen i forhold til anvendelsen af **udviklingsplaner** for barnet sker ved spørgeskema til alle børnefamilieteams, døgninstitutioner og kommunale dagbehandlingstilbud.
4. Der gennemgås årligt 20 **hjemgivelsessager**, hvor det undersøges om der er udarbejdet handleplan i hjemgivelsessager, er foretaget samtale med barn og forældre forud for hjemgivelse og sket rettidig opfølgning med barnet efter hjemgivelse.

5. Der gennemgås årligt 10 **hjemgivelsessager fra døgninstitutioner**, hvor samarbejdsrelationerne mellem døgninstitutionen og børnefamilieteamet evalueres i forhold til f.eks. hvordan institution er blevet inddraget i hjemgivelsen, herunder medvirkende til at fastsætte kriterier for hjemgivelse og udarbejdelse af de enkelte mål.
6. Der gennemgås årligt 20 børnefamiliesager med anbringelse på opholdssted eller døgninstitution, værelser og plejefamilier for dokumentation af kontrol af **godkendelse af opholdsstedet**.
7. Der gennemgås 20 børnefamiliesager, hvor det undersøges, hvorvidt man har ført **tilsyn med det anbragte barn eller den unge på anbringelsesstedet en gang årligt** som lovgivningen anviser.

Dato for godkendelse	
Angivelse af dato af revision	Ultimo 2010

Standard for afdækning af de særlige forhold og indsatser i forhold til unge, der er fyldt 15 år

Kommunens overordnede målsætning for standarden:

- Bidrage til lige muligheder for udfoldelse, udvikling og sundhed for barnet/den unge
- Bidrage til en opvækst med trivsel og gode vilkår for barnet/den unge
- Bidrage til samme grad af succes i voksenlivet om andre

Kommunens mål for afdækning af de særlige forhold og indsatser i forhold til unge, der er fyldt 15 år.

- For unge over 15 år skal den indsats der iværksættes have fokus på overgangen til voksenlivet.
- De professionelle omkring den unge skal udarbejde en plan og følge op på denne.

Metoder, indsatser og initiativer til realisering af den politiske målsætning

Her angives en liste over, hvilke konkrete metoder, indsatser og initiativer der iværksættes eller er iværksat i forhold til afdækning af de særlige forhold og indsatser i forhold til unge, der er fyldt 15 år.

For at realisere målsætningerne for indsatsen for unge, benytter Socialforvaltningen sig af følgende sammenhængende indsatser og metoder:

1. Alt arbejdet omkring den enkelte unge og familien styres fra de lokale børnefamilieteam, som i København er underopdelt således at en **gruppe i børnefamilieteamet arbejder specifikt med ungesager**. Det er teamet, der undersøger, iværksætter og følger op på brugen af de forskellige muligheder der beskrives nedenfor. Dette med fokus på:

- At man i § 50 undersøgelsen er opmærksom på at det i forhold til unge over 15 år, skal tages hensyn til at løse problemerne i nærmiljøet og gøre brug af de ressourcer der findes der.
- At den unge bliver aktivt inddraget i handleplanen (SL § 140), bl.a. i forhold til anerkendelse af den unges ønsker for eget liv.

2. I tilknytning til det enkelte børnefamilieteam er der etableret en **Ungerådgivning**, med adresse i lokalområdet i gadeplan. Ungerådgivningen giver mulighed for en direkte ubureaukratisk kontakt med de udsatte unge. De typiske ydelser fra medarbejderne i Ungerådgivningerne til brugerne er intensiv personlig støtte, herunder til unge, som bor i selvstændig bolig i lokalområdet, opsøgende gadeplansarbejde samt deltagelse i diverse samarbejdsfora (SSP, boligsocialt arbejde mv.)

3. Det er vigtigt at sikre sammenhæng i børn/unge-indsatsen og overgangen til voksenlivet ved det fyldte 18. år. Væsentlige forhold som uddannelse, bopæl og job skal forbedres og

afklares. Dette skal ske i et samarbejde med den unge og på tværs af forvaltninger og teams. Ny organisering i lokalforvaltningen i Socialforvaltningen i Københavns Kommune i 2009/2010 betyder, at der skal opbygges nye forretningsgange og samarbejdsrelationer mellem de relevante fagpersoner. Derfor formuleres derfor i 2009 en ny **sagsbehandlingsvejledning vedrørende unge fra 16 år og opefter**. Dette arbejde vil involvere Socialforvaltningen, Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, Kultur- og Fritidsforvaltningen, Børne- og Ungdomsforvaltningen samt børnefamilieteam, voksenteam og handicapteam på lokalt niveau.

4. Fælles for hele byen er, at den daglige indsats for målgruppen er suppleret af et sammenhængende system af tiltag, der gør det muligt at adressere de vidt forskellige problemstillinger, som forvaltningen stilles overfor i det enkelte tilfælde. Dette "system" består af en række **forebyggende og rådgivende institutioner**, der er samlet i et center, samt et antal **døgninstitutioner, hvoraf en række er specifikt målrettet til unge**.

Disse tilbud omfatter misbrugsbehandling, særlig indsats overfor psykisk syge, psykologbehandling, forskellige former for gadeplansarbejde, en særlig indsats overfor "vilde piger", permanent tilstedeværelse ved afhøring af unge sigtet for kriminalitet, døgnåbent krisecenter med overnatningsmuligheder, særlig indsats overfor etniske unge truet af tvangsgiftermål, fremskaffelse af rigtigt arbejde kombineret med social støtte, en særlig sammenhængende indsats overfor unge, der får dom til "Ungdomssanktion", en særlig intensiv kontaktpersonordning overfor unge som er sigtet for alvorlig kriminalitet (Den Korte Snor) etc.

5. Generelt gælder, at alle forebyggelses og rådgivningsinstitutioner **indgår årlige resultataftaler**¹ med Socialforvaltningen, hvor målene for arbejdet er nærmere beskrevet. I disse aftaler lægges der bl.a. vægt på inddragelse af unge og forældre i arbejdet, således at deres egne ressourcer spiller positivt med på behandlingsforløbene.

6. Socialforvaltningen har udover de ovenfor nævnte samarbejder etableret en række formaliserede samarbejdsrelationer for at understøtte opgaveløsningen. De vigtigste er følgende:

- **SSP-samarbejdet:** Kriminalitetsforebyggende samarbejde mellem politi, Socialforvaltning, Børne- og Ungeforvaltning, Kultur og Fritidsforvaltning og Politiet. Arbejdet er organiseret i 16 lokaludvalg, 10 lokale ledergrupper, en bestyrelse bestående af forvaltningsdirektørerne samt et sekretariat til at servicere

¹ På grund af omorganiseringen på institutionsområdet i 2009, er dette pt. på standby, men man forventer at arbejde videre med resultataftaler i de nye institutionscentre.

organisationen.

- En **aftale med KGU** (Københavns Kommunes Ungdomsskole) om at levere undervisning til relevante ungeinstitutioner. Denne mulighed udnyttes pt. Af bl.a. ”Spydspidsen” og ”U-turn” jf. nedenfor.
- 29 skoler i København har til og med 2010, gennem Projekt Socialrådgivere på Skolerne, en **skolesocialrådgiver** tilknyttet. Skolesocialrådgiveren er ansat i bydelens Børnefamilieteam og fungerer som rådgiver på 1-2 skoler. Skolesocialrådgiverens funktion er at støtte op omkring skolens arbejde med bekymringsbørn gennem eks. vejledning af lærere om indsatser og udformning af underretninger såvel som rådgivning og vejledning af børn/unge og familier. Der kan bl.a. være i forhold til problematikker omhandlende fravær, mobning, ensomhed, misbrug mv.
- I hver bydel er der en **tværfaglig gruppe** for 6-18årige oprettet efter servicelovens § 49 og sundhedsloven § 123. Gruppen består af sagsbehandlere fra Socialforvaltningens børnefamilieteam, sundhedsplejersker, PPR psykologer og pædagogiske konsulenter fra Børne- og Ungdomsforvaltningens distrikter og andre fagfolk med viden om børn og unge. På de 29 skoler, der er skolesocialrådgivere oprettes der i 2009 **tværfaglige teams** bestående af skolesocialrådgiver, skoleleder, sundhedsplejerske og PPR. Disse fora arbejder tværfagligt for at vejlede de personer, der fremlægger sager, om helhedsløsninger for de unge i enkeltsager. I grupperne vil bekymringerne blive drøftet ud fra en tværfaglig tilgang, så der kan identificeres og findes løsninger for børnene og de unge. Der kan eks. være tale om bekymringer vedr. fravær, misbrug, mobning mv.

7. Socialforvaltningen deltager ligeledes i en række projektaktiviteter for at udvikle og kvalificere opgaveløsningen i forhold til unge, der er fyldt 15 år. De vigtigste af disse er følgende:

- **”Dommervagtsprojektet”**: Hurtig og kvalificeret sagsbehandling for unge, som fremstilles i dommervagten.
- **”Behandlingsgarantien for unge stofmisbrugere”**: Gennemførelse af behandlingsgarantien i Københavns Kommune indebærer bl.a. 1) En kraftig styrkelse af forældrearbejdet og herunder udvikling af en hjemmeside for bekymrede forældre. 2) ”Flyvende medarbejdere” fra behandlingsinstitutionen, som skal hjælpe sagsbehandlerne i børnefamilieteamene med at kvalificere

handleplanerne for så vidt angår misbrugsproblematikker.

- ”Koordinatorprojektet”: Projektet indebærer bl.a. en kvalificering af sagsbehandlerens arbejde med psykisk skrøbelige og psykisk syge unge.

Uddybning

Her angives en uddybning af den enkelte metode, indsats eller det enkelte initiativ.

1. Den nye sagsbehandlingsprocedure for unge 16-årige og opefter, udarbejdes i 2009 og skal vejlede medarbejderne i Socialforvaltningen om kravene til sagsbehandlingen – herunder handleplaner inden den unge bliver myndig, inddragelse af andre instanser i sagsbehandlingen f.eks. skolemyndigheder, voksenområdet, jobcentrene og andre kommuner, hvis den unge bor uden for Københavns Kommune. Sagsbehandlingsproceduren vil gælde både for unge, der modtager forebyggende foranstaltninger og unge, der er anbragt uden for hjemmet.

For at understøtte sagsbehandlingsproceduren vil samarbejdsrelationerne mellem fagområderne internt i kommunen blive beskrevet i samarbejdsaftaler. Dette indebærer aftaler mellem børneområdet i Socialforvaltningen og voksenområdet og handicapområdet i Socialforvaltningen samt Kultur- og Fritidsforvaltningen, Beskæftigelses- og Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen. Aftalerne vil specificere samarbejdet om handleplaner for unge, overdragelse af sager mellem teams og indsats i forhold til job og uddannelse.

2. Generelt er det sociale arbejde med unge i Københavns Kommune ”relationsorienteret”. Dvs. der arbejdes med at opbygge en positiv relation mellem den unge og kontaktperson/institution for derigennem skabe rum for, at den unge kan gennemføre de ønskede forandringer i sit liv.

En samlet uddybning af indsatser overfor unge vil være meget omfattende. Nedenfor beskrives 2 af de 9 forebyggende institutioner², som Socialforvaltningen råder over og de

² De 7 forebyggende institutioner, som ikke omtales nærmere er Sjakkets Aktivitetscenter, Tjek-punkt, Pigegruppen, Københaverteamet, Vilde Læreprocesser, Døgnkontakten og Ungdomsklinikken.

Københavns Kommune råder endvidere over 8 døgninstitutioner for unge mellem 14 og 17 år.

metoder de benytter sig af lidt nærmere. Endvidere beskrives ”Dommervagtsprojektet”, som interessant i relation til afsnittet om konsekvens for sagsbehandlingen.

”Spydspidsen”

- Skaffer arbejde til en overenskomstmæssig løn + kontaktperson til 60 – 80 unge om året, som ikke aktuelt kan sættes i gang med et uddannelsesforløb.
- Henvender sig til unge, hvoraf de fleste har en ”pletlet” straffeattest.
- De unge visiteres fra Børnefamilieteamet.
- Der lægges afgørende vægt på at imødekomme de unges arbejdspraktikønsker så langt det overhovedet er muligt.
- Der er knyttet undervisning til stedet ved KKU (Københavns Kommunes Ungdomsskole), som kobles på så snart den unge er motiveret for det.
- Det er en positiv oplevelse for de unge at komme i nye omgivelser, hvor det forventes af dem at de kan yde en indsats og hvor de bliver mødt med helt andre forventninger end de er vant til.
- En evaluering viser, at kriminalitet ophører eller reduceres væsentligt for 47 pct. af de unge, som gennemgår et Spydspidsforløb.

”U-turn”

- Misbrugsbehandlingsinstitution for unge mellem 14 og 23 år. Såvel strukturerede gruppeforløb, som enkeltmandsbehandling.
- Daggruppebehandling for de unge mellem 14 og 18 år er baseret på et intensivt og struktureret ungeprogram og relationsarbejde mellem medarbejder og ung. De unge hentes fx hjemme, hvis det er nødvendigt.
- Der er knyttet undervisning til U-turn ved KKU – Erfaringen viser fremragende resultater.
- Udover behandlingsaktiviteter er der knyttet omfattende rådgivningsaktiviteter til stedet.
- U-turn har implementeret - behandlingsgarantien for unge misbrugere under 18 år i form af en styrkelse af forældresamarbejdet og etablering af en funktion, som ”flyvende medarbejder” med henblik på at støtte sagsbehandlerne i at indarbejde problematikken unge og rusmidler i undersøgelsesarbejdet og i handleplanerne.

”Dommervagtsprojektet”

- Baggrunden for etableringen af projektet – i december 2005 - var en stærk bekymring for de mange unge københavnere under 18 år – ikke mindst med indvandrebaggrund – der blev fremstillet i dommervagten.
- Projektet skal styrke den fælles sociale indsats i København overfor unge under 18 år, som fremstilles i dommervagten. Formålet er at modvirke, at unge, som har

været fremstillet i dommervagten begår ny kriminalitet.

- Projektet omfatter alle unge under 18 år, der fremstilles i dommervagten p.t. ca. 120 unge om året.
- Som led i en politisk beslutning om styrkelse af dette arbejde vil projektkoordinator kunne yde konkret hjælp til sagsbehandlerne til udarbejdelse af undersøgelse og handleplan .
- Dommervagtsprojektet udarbejder en årlig statusrapport for deres arbejde.

Mål

Her beskrives mål for den enkelte metode, indsats eller det enkelte initiativ.

Sagsbehandlingsprocedure for unge anbragte 16-årige og opefter

Sagsbehandlingsproceduren og de nødvendige samarbejdsaftaler, som skal understøtte proceduren udarbejdes i 2009.

Alle anbragte unge, som børnefamilieteamet har kontakt med, skal have udarbejdet en handleplan for overgangen til voksenlivet inden den unge fylder 17 ½ år. I planen tages der stilling til om der skal etableres efterværnsforanstaltninger, om anbringelsen skal stoppes ved det fyldte 18. år eller om der skal ske overførsel af sagen til voksenområdet.

Resultataftaler

Resultataftalerne med alle forebyggende og rådgivende institutioner godkendes.

Konsekvens for sagsbehandling

Her beskrives, hvorledes sagsbehandlingspraksis evt. påvirkes af den konkrete metode, indsats eller det konkrete initiativ.

Sagsbehandlingsprocedure for 16-årige og opefter

Konsekvensen af en sagsbehandlingsprocedure for unge med henblik på øget tværfagligt samarbejde er, at der sker en tættere opfølgning i forhold til de unges uddannelses- og jobperspektiver.

Det er væsentligt, at unge, der er anbragte uden for hjemmet eller modtager forebyggende foranstaltninger, får den bedst mulige start på deres voksertilværelse ved uddannelse og tilknytning til arbejdsmarkedet. Dette er nogle af grundpillerne for succes i voksenlivet. For at kommunen kan sikre den bedste indsats skal al relevant fagviden inddrages i sagsbehandlingen – socialrådgiver i børnefamilieteamet, skolemyndighederne, jobcenteret og evt. voksenområdet, hvis den unges vanskeligheder vurderes at være varige.

Handleplan for overgang til voksenlivet

Et andet element i sagsbehandlingen for unge anbragte er samarbejdet med andre kommuner. Når en ung har ophold uden for kommunen overtager denne kommune handleansvaret, hvis der igangsættes efterværnsforanstaltninger. Det betyder, at børnefamilieteamet allerede, når den unge fylder 17 år inddrager den anden kommune i udarbejdelsen af handleplanen, hvori der træffes afgørelse om efterværnsforanstaltninger. Handleplanen for overgangen til voksenlivet skal ligge klar inde den unge er fyldt 17 ½ år.

Resultataftaler med de rådgivende og forebyggende institutioner

Resultatkontrakterne mellem Socialforvaltningen og de forebyggende og rådgivende institutioner betyder, at der er fælles forventninger til institutionernes arbejde. Der vil ske en konkret opfølgning på mål for de enkelte institutioner, som specificerer kommunens serviceniveau for ungearbejdet.

Evaluering

- Der følges op på implementeringen af sagsbehandlingsproceduren for anbragte unge over 16 år
- Der foretages en status på udarbejdelsen af planer for overgangen til voksenlivet for anbragte unge med henblik på, at undersøge om disse foreligger inden det 17½ år og om der er foretaget konkret stillingstagen til hvad der skal ske den unge ved

det fyldte 18.år. <ul style="list-style-type: none"> • Der følges op på resultataftalerne en gang årligt. Dommervagtsprojektet er endvidere underkastet egentlig evaluering, der sætter rammerne for revisionen. 	
Dato for godkendelse	
Angivelse af dato af revision	Ultimo 2010

<p>Standard for tværfagligt samarbejde ved tidlig indgriben for børn og unge og opfølgning på underretninger</p>
<p>Kommunens overordnede målsætning for standarden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bidrage til lige muligheder for udfoldelse, udvikling og sundhed for barnet/den unge • Bidrage til en opvækst med trivsel og gode vilkår for barnet/den unge • Bidrage til samme grad af succes i voksenlivet om andre
<p>Kommunens mål for tværfagligt samarbejde ved tidlig indgriben for børn og unge og opfølgning på underretninger.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tidlig indsats er omdrejningspunktet i forhold til udsatte børn, unge og familier. • Der skal sikres et tæt og koordinerende samarbejde mellem faggrupper og forældre, således at børn og familier oplever en hurtig og konkret indsats. • Kommunens ansatte skal være opmærksomme på børns og unges udvikling og trivsel og videreformidle en eventuel bekymring til en fagekspert.
<p>Metoder, indsatser og initiativer til realisering af den politiske målsætning</p>
<p>Københavns Kommune har en række initiativer og indsatser, der sammentænker den tidlige indsats for børn og unge. Tidlig indsats knytter sig både til, at kommunen reagerer på information om, at et barn har behov for hjælp og at kommunen laver en forebyggende indsats allerede i de tidlige år, der sikrer, at børns problemer ikke får lov at vokse. Initiativerne sikrer, at kommunen modtager alle relevante underretninger om børn og unge, der har behov for støtte og følger op på disse. Det bemærkes, at den sammenhængende indsats beskrevet nedenfor naturligvis suppleres af den daglige indsats overfor udsatte børn og unge, som finder sted i henholdsvis Børne- og Ungdomsforvaltningen og Socialforvaltningen.</p>

Tværfagligt samarbejde:

1. I hver bydel er der **tværfaglige grupper** oprettet efter servicelovens § 49, som består af sagsbehandlere fra Socialforvaltningens børnefamilieteam, sundhedsplejersker, pædagogiske konsulenter fra Børne- og Ungdomsforvaltningens distrikter og andre fagfolk med viden om børn og unge. Disse medarbejdere, som har kontakt til daginstitutioner, skoler og fritidsinstitutioner i det enkelte distrikt drøfter på baggrund af institutionernes henvendelser bekymringer i forhold til det enkelte barn. De arbejder tværfagligt for at vejlede de institutioner, der fremlægger sager, om helhedsløsninger for børnene eller de unge i enkeltsager. I grupperne vil bekymringerne blive drøftet ud fra en tværfaglig tilgang, så der kan identificeres og findes løsninger for børnene og de unge. Det er institutionerne og skolerne, der har ansvaret for at gennemføre tiltagene for børnene og de unge. I hver bydel oprettes 2 grupper efter målgrupper for henholdsvis de 0-6 årige (daginstitutionsområdet) og de 7-17 årige (skoleområdet).
2. **Centralt placeret samarbejdsgruppe** på kontorchefniveau mellem Børne- og Ungdomsforvaltningen og Socialforvaltningen definerer de tværfaglige samarbejdsrelationer i Københavns Kommune og videregiver relevant information mellem forvaltningerne.
3. Hvor der ikke allerede er veletablerede **styregrupper** på bydelsniveau for børnefamilieteamchefer og Børne- og ungdomschefer, der koordinerer og

evaluerer det tværfaglige samarbejde i bydelene, oprettes disse medio 2007.

4. Kommunen vil derudover udbygge netværket af såkaldte **samarbejdsgrupper** mellem Socialforvaltningens børnefamilieteam og Børne- og Ungdomsforvaltningens distrikter og institutioner. Til forskel fra de tværfaglige grupper, hvor der deltager en repræsentant fra institutionerne og skolerne i gruppen på bydelsniveau, er samarbejdsgruppen et forum for alle daginstitutions-, klub-, fritidshjems-, SFO- og skoleledere inden for f.eks. et skoledistrikt eller bydelen. Udgangspunktet er at styrke det generelle samarbejde mellem børnefamilieteam, almindelige dagpasningstilbud og fritidsinstitutioner og specialtilbud samt skoler herunder specialskoler for at understøtte det forebyggende arbejde i distrikterne/lokalområderne. Samarbejdsgrupperne vil være et forum for vidensdeling mellem institutioner, fritidshjem, klubber, skoler og Socialforvaltning.
5. Der er faste navngivne **kontaktpersoner** i Børnefamilieteamene i socialcentrene og Børne- og ungdomsforvaltningens lokale enheder til alle institutioner, sundhedsplejersker og skoler. Kontaktpersonerne rådgiver institutionerne og skolerne, når de har spørgsmål om hvilke indsats, der skal igangsættes for et barn eller hvordan de skal gribe indsatsen an.

Information om tidlig indgriben og indsats:

6. Der udarbejdes en fælles **handlevejledning for tidlig indsats** for udsatte børn og unge og deres familier rettet mod daginstitution- fritidsklub- og skolepersonale. Handlevejledningen vil indeholde instruktion i, hvordan bekymringstegn hos børn og unge håndteres – også når underretninger til Børnefamilieteamene i socialcentre skal udfyldes/indsendes. Handlevejledningen vil også oplyse om det tværfaglige samarbejde om udsatte børn og unge.
7. Der gennemføres en **informationskampagne medio 2007** med ophængning af synlige informationsplakater i skoler og daginstitutioner mv. om den fælles handlevejledning og tidlig indsats, således at børn, ansatte, forældre og andre dagligt gøres opmærksomme på kommunens muligheder for at hjælpe.
8. Et **årligt temaarrangement** udføres på bydelsniveau mellem Socialforvaltning, sundhedsplejen, skoler, institutioner og specialinstitutioner om den tidlige indsats overfor udsatte børn og unge. Dette kan eksempelvis gøres ved en temadag om tværfagligt samarbejde og tidlig indsats overfor børn og unge, der skal sikre et tilstrækkeligt fokus i daginstitutioner, skoler mv. på de udsatte børns behov for støtte - og på de handlemuligheder, som står til rådighed for kommunens ansatte i arbejdet med familierne. Temadage tilrettelægges lokalt i bydelene og kan gennemføres på forskellig vis eksempelvis ved Socialforvaltningen/ BUF distrikters besøg på institutioner og skoler – seminarer med deltagere fra forskellige faggrupper – en række fyraftensmøder mv. Indsatsen behøver dog ikke være fastlagt som et fulddagsprogram for alle faggrupper samtidigt, men skal leve op til krav om, at der bliver sat fokus på temaet på tilsvarende vis, og at dialogen omkring tværfagligt samarbejde og tidlig indsats når ud til alle ansatte i kommunen, der arbejder med børn og unge.

Retningslinier og værktøjer:

9. **Retningslinier for børnefamilieteamenes ansvar** i forhold til underretninger

gøres tilgængelige i FAKIR, NIS (et internt netbaseret værktøj for retningslinier i Socialforvaltningen).

10. **Blanket til underretning** om et barn eller ung med behov for støtte (efter servicelovens § 153) er tilgængelig i blanketsystemet (et netbaseret værktøj som alle i Socialforvaltningen og Børne- og Ungdomsforvaltningen ex. skoleområdet har adgang til).

Underretningen og modtagelsen af en underretning i Socialforvaltningen:

11. En underretning handler om at en privat person eller en person, der arbejder med børn og unge bliver bekymret for et barn eller en ung og informerer kommunen om bekymringen. **Omsorgssvigt**, som er grundlaget for bekymringen, skal forstås bredt og betyder, at forældre eller de, der har omsorgen for barnet/den unge, udsætter det for psykisk og/eller fysisk overgreb eller forsømmer det i en sådan grad, at barnet/den unges fysiske og/eller psykiske sundhed og udvikling er i fare. Omsorgssvigt kan forekomme i større eller mindre grad og alle ansatte i kommunen, der arbejder med børn og unge, er derfor opmærksomme på tegn på omsorgssvigt. Hvis der er tegn på omsorgssvigt, indsendes en **underretning** til Socialforvaltningen. For ansatte i kommunen er alle henvendelser til Socialforvaltningen om bekymring for et barn at betragte som en underretning.
12. Ved modtagelse af en underretning fra en professionel samarbejdspartner skal underretteren som udgangspunkt **orientere forældrene** om underretningens indhold. Hvis det i nogle sager ikke er hensigtsmæssigt, at underretteren foretager orienteringen skal det fremgå klart af underretningen, hvorfor forældrene ikke er orienterede, således at Socialforvaltningen kan planlægge det videre forløb i forhold til forældrene.
13. Alle der har afsendt en underretning til Socialforvaltningen vil modtage en **kvittering for underretningen** inden for 6 dage jf. servicelovens § 155. Kvitteringsskrivelse efter modtagelse af underretning i Børnefamilieteamene i Socialforvaltningen er tilgængelig i blanketsystemet.
14. Der er **vejledende retningslinier for indgriben på baggrund af underretninger**, som er en beskrivelse af, hvornår kommunen ved børnefamilieteamene skal gribe ind og vejledning til hvordan og hvor hurtigt, der

gribes ind på baggrund af underretninger. Retningslinierne gælder også i forhold til henvendelser fra andre kommuner.

15. Der indhentes **supplerende oplysninger om barnet/den unge**, hvis der er behov herfor fra familien og andre med kendskab til barnet i daginstitutionen mv. Når der foreligger tilstrækkelig viden om barnet og familien vurderes det, om der skal indledes en § 50 undersøgelse. Der bør som udgangspunkt ikke gå mere end fire uger fra modtagelsen af underretningen til den endelige beslutning i underretningssagen forelægges forældrene.
16. De vejledende retningslinier bliver **vurderet løbende og tilpasset** i det omfang, der er behov herfor. Der vil i andet halvår 2007 blive foretaget en opfølgende statusundersøgelse af håndtering af børnesager, hvori der ligger underretninger.

Mål

Her beskrives mål for den enkelte metode, indsats eller det enkelte initiativ:

1. Tværfaglige grupper servicelovens § 49

- **Mål pr. 1. august 2007:** Alle institutioner og skoler skal være omfattet af ordningen med tværfaglige grupper. Der skal som minimum være 1 gruppe for førskolebørn og 1 gruppe for skolesøgende børn i hver af de 10 bydele, som kan varetage behandlingen af konkrete henvendelser fra områdets institutioner.

2. Handlevejledning til tidlig indsats

- **Mål pr. 15. maj 2007:** Kommunens handlevejledning til institutioner og skoler udsendes til alle daginstitutioner, skoler mv. i Københavns Kommune. Der gennemføres informationskampagne om tidlig indsats og tværfagligt samarbejde bl.a. ved plakater på skoler og institutioner herom.
- **Mål pr. 15. november 2007:** 80 pct. af ansatte på daginstitutions-

fritidshjems- klub og skoleområdet skal kende til handlevejledningens eksistens og formål. Alle ledere på daginstitutions-, fritidshjems-, klub og skoleområdet skal kende til handlevejledningens eksistens og formål.

3. Tilbagevendende årlig temaarrangement på bydelsniveau om tværfagligt samarbejde og tidlig indsats

- **Mål pr. 15. oktober 2007:** Alle bydele skal have gennemført temaarrangement.

Konsekvens for sagsbehandling

Det forventes at de opsatte mål for den tværfaglige indsats vil styrke kvaliteten af den tidlige indsats i Københavns Kommune og det tværfaglige samarbejde herom på følgende måder:

Brugen af de **tværfaglige grupper** i Københavns Kommune har den konsekvens, at der sker en tidlig koordinering mellem relevante faggrupper ift. ”bekymringsbørn” i daginstitutioner, specialinstitutioner skoler mv. Samarbejdet betyder, at der følges op med den rigtige indsats for børnene på et tidligt tidspunkt. For eksempelvis daginstitutioner, fritidshjem og skoler betyder samarbejdet, at bekymring og uklarhed om handleveje kan vendes til konkret handling ift. indsatsen for det enkelte barn - eksempelvis ved hjælp til at lægge en plan for det forebyggende arbejde i forhold til barnet i institutionen eller ved råd om, at situationen kræver en underretning til børnefamilieteamet. For Socialforvaltningen

betyder samarbejdet, at der kan opfanges sager, hvor børn og deres familier har behov for støtte, og at Socialforvaltningen derfor kan træde til på et tidligt tidspunkt.

Den tværfaglige sparring i de såkaldte **samarbejdsgrupper** på bydelsniveau betyder endvidere, at der sker vidensdeling og en forventningsafstemning mellem relevante faggrupper, både i forhold til generelle handlemuligheder og om fordelingen af opgaver samt ansvar i forhold til arbejdet med udsatte børn og unge.

Formuleringen af en **fælles handlevejledning** har til formål at give et redskab til alle kommunens ansatte, der arbejder med børn og unge, med klar vejledning om handleveje og muligheder for tidlig indsats. Handlevejledningen fungerer som rettesnor for, hvornår og hvordan, der skal foretages underretning til Socialforvaltningen, når der opstår bekymring for et barn eller en ung. Handlevejledningen er således med til at sikre, at alle relevante underretninger modtages i Børnefamilieteamet i Socialforvaltningen, og at kvaliteten af underretninger (indhold og skriftlighed) er rimelig. Rettidige underretninger, der indeholder alle relevante oplysninger, er med til at give socialforvaltningen det bedste udgangspunkt for vurdering af underretningen og iværksættelsen af en evt. § 50 undersøgelse.

Evaluering

Denne standard revideres december 2008

De tværfaglige grupper:

- *Pr. 1. februar 2008* skal alle styregrupper i de enkelte bydele indsende en statusrapport til den centrale samarbejdsgruppe med status for implementeringen, den konkrete organisering af det tværfaglige samarbejde samt forventningen til antallet af behandlede konkrete henvendelser og niveauet for det generelt forebyggende arbejde. Den centrale samarbejdsgruppe mellem Socialforvaltningen og Børne- og Ungdomsforvaltningen foretager en samlet status for implementeringen af konceptet og følger op på om alle bydele har gennemført konceptet for de tværfaglige grupper.
- *Pr. 15. november 2007* evalueres konceptet og implementeringen af de tværfaglige grupper. Statusrapporter fra Styregrupperne indsendes til den

centrale samarbejdsgruppe, der foretager en samlet evaluering af konceptet, og vurderer og eventuelt gennemfører forslag til tilpasninger og forbedringer. Som led i statusrapporterne indgår de enkelte bydeles organisering af det tværfaglige samarbejde samt opgørelse af antallet af behandlede sager i de enkelte bydele.

Fælles handlevejledning

- Der gennemføres en stikprøveundersøgelse i primo oktober 2007 med 150 respondenter fra repræsentative institutioner og skoler (ikke ledere) for at undersøge om ansatte i kommunen har kendskab til handlevejledningen.
- Der gennemføres en stikprøveundersøgelse blandt 30 skoleledere og 50 daginstitutionsledere for at undersøge om lederne på området har kendskab til handlevejledningen.

Temadag om tværfagligt samarbejde og tidlig indsats

- I statusrapporten fra de lokale styregrupper fremgår gennemførelsen af temadagen eller tilsvarende arrangementer, således at den centrale samarbejdsgruppe kan lave en samlet status og har mulighed for at reagere, hvis bydelene ikke lever op til målet.

Vejledende retningslinier for indgriben på baggrund af underretninger

- Der gennemføres i 2. halvår 2007 en undersøgelse af børnefamiliesager, hvori der ligger underretninger for at undersøge om håndteringen af sagerne følger retningslinierne.

Dato for godkendelse	
Angivelse af dato af revision	

Standard for inddragelse af forældremyndighedsindehaveren og barnet eller den unge under hele indsatsen

Kommunens overordnede målsætning for standarden:

- Bidrage til lige muligheder for udfoldelse, udvikling og sundhed for barnet/den unge
- Bidrage til en opvækst med trivsel og gode vilkår for barnet/den unge
- Bidrage til samme grad af succes i voksenlivet om andre

Kommunens mål for inddragelse af forældremyndighedsindehaveren og barnet eller den unge under hele indsatsen.

- Børn og unge der viser tegn på social, fysisk eller psykisk mistrivsel skal tages alvorligt.
- Barnet eller den unge skal i videst mulig omfang høres og inddrages i det videre forløb med barnet.
- Børn og unge skal aktivt oplyses om de muligheder der er, hvis de udsættes for overgreb, også selvom forældrene ikke ønsker den anbefalede støtte.
- Forældre skal altid inddrages ved tvivl om deres barn eller unges trivsel og udvikling.

Metoder, indsatser og initiativer til realisering af den politiske målsætning

Her angives en samlet liste over, hvilke konkrete metoder, indsatser og initiativer der iværksættes eller er iværksat i forhold til sagsbehandlingen for at realisere de politiske målsætninger, der for temaet ”Inddragelse af forældremyndighedsindehaveren og barnet eller den unge under hele indsatsen” kommer til udtryk i den sammenhængende børnepolitik. Det bemærkes, at inddragelsen naturligvis suppleres af den daglige indsats

overfor udsatte børn og unge som finder sted i henholdsvis Børne- og Ungdomsforvaltningen og Socialforvaltningen.

Hvor indsatsen leveres i socialcenteret:

1. Forældremyndighedsindehaverne og børn/unge tilbydes altid samarbejde om indsatsen ved udarbejdelsen af alle undersøgelser og handleplaner, som ligger til grund for Socialforvaltningens arbejde med børnefamilier, ligesom mål og delmål for indsatsen defineres i samarbejde med forældremyndighedsindehaverne og børn/unge.
2. Hvis der foretages **ændringer i Socialforvaltningens indsats** (fra forebyggende foranstaltninger til anbringelse eller omvendt samt ændring af anbringelsessted), skal teammedarbejderen i socialcenteret eller handicapcenteret altid have været i dialog med forældremyndighedsindehaverne og børn/unge.

Hvor indsatsen leveres af en døgninstitution eller et kommunalt dagbehandlingstilbud i forbindelse med en anbringelse:

3. Alle døgninstitutioner og kommunale dagbehandlingstilbud skal have **forældreråd eller andet formaliseret indflydelsesorgan** for forældre. Institutionen har metodefrihed i forhold til udformningen af dette - dog skal der tages hensyn til institutionens målgruppe, samt forældrenes muligheder i forhold til deltagelse.
4. Alle døgninstitutioner og kommunale dagbehandlingstilbud skal have **børneråd eller andet formaliseret indflydelsesorgan** på alle døgninstitutioner. Institutionen har metodefrihed i forhold til udformningen af dette – dog skal der tages hensyn til institutionens målgruppe og dens muligheder i forhold til deltagelse.
5. Alle døgninstitutioner og kommunale dagbehandlingstilbud tilbyder inddragelse af barn, den unge og forældremyndighedsindehaverne i udarbejdelsen af barnets/den unges **udviklingsplan**. Udviklingsplanen er et pædagogisk og administrativt redskab for døgninstitutioner og kommunale dagbehandlingstilbud, der med udgangspunkt i socialcenterets handleplan understøtter institutionen i behandlingen af barnet/den unge.

Hvor indsatsen ydes af de rådgivende og forebyggende institutioner:

6. Alle forebyggende og rådgivende institutioner skal sikre, at **forældremyndighedsindehaverne løbende inddrages og informeres** om den indsats, der ydes. Det kan enten gøres via socialcenterets udgående medarbejder, gennem skriftligt informativt materiale som f.eks. nyhedsbreve eller som aktiviteter i form af f.eks. ”åbent hus” arrangement. Hvor det er relevant inddrages forældremyndighedsindehaverne i behandlingen af barnet eller den unge.

Uddybning
Her angives evt. en uddybning af den enkelte metode, indsats eller det enkelte initiativ.

1.-2. En handleplan er et redskab, der benyttes af familiens sagsbehandler til at fastlægge indsatsen for barnet og sikre et tilstrækkeligt beslutningsgrundlag i forhold til valg af foranstaltning for familien. I handleplanen indgår der bl.a. mål og delmål for barnets udvikling og adfærd, familieforhold, skoleforhold, sundhedsforhold, fritid og venskaber. Der følges op på alle handleplaner hvert halve år for at undersøge om der er behov for tilpasninger i indsatsen for familien. Det nye handleplans koncept trådte i kraft pr. 1. januar 2006 og lægger op til effektiv inddragelse af forældremyndighedsindehaverne, barnet og den unge.

Der er udarbejdet et særligt skema til at lave en supplerende undersøgelse, hvis der skal være et væsentligt foranstaltningsskift og i den forbindelse skal der tales med børn og forældremyndighedsindehaverne. Der er gennemført undervisning i brugen af handleplansskemaet til superbrugere i alle socialcentre.

3.-4. Alle døgninstitutioner og kommunale dagbehandlingstilbud har ansvar for at oprette et formaliseret indflydelsesorgan – et for forældremyndighedsindehaverne og et for børn. Selvejende institutioner med forældredeltagelse i bestyrelsen er undtaget ift. forældreråd.

5. Alle døgninstitutioner og kommunale dagbehandlingstilbud anvender det fælles udviklingsplankoncept, som blev udarbejdet af Københavns Kommune i december 2005. Socialcentrene skal sikre, at der aftales en opfølgningsdato ved opholdets begyndelse. Institutionerne og socialcentrene samarbejder om de mål og delmål som danner grundlag for arbejdet med barnet eller den unge. Målene vedrører eksempelvis barnets udvikling, adfærd, familieforhold, skoleforhold, sundhedsforhold, fritid og venskaber. Ved planens udarbejdelse inddrages forældremyndighedsindehaverne og barnet/den unge. Med inddragelsen skabes et fælles udgangspunkt for arbejdet med barnet for både forældremyndighedsindehaverne og professionelle omkring barnet og den unge.

6. De rådgivende og forebyggende institutioner udarbejder inden udgangen af 2006 modeller for, hvordan de hver især vil sikre, at deres forældregruppe inddrages og holdes informeret om indsatsen i forhold til barnet/den unge. Modellerne indskrives i institutionens kommende resultataftale for aftale.

Mål

Her beskrives mål for den enkelte metode, indsats eller det enkelte initiativ. Målene skal beskrives så konkret, at de kan evalueres. Der opfordres til at anvende kvantitative mål. Målene kan være økonomisk, fagligt eller organisatorisk rettede.

1. **Handleplaner:** Med undtagelse af sager, som er foranstaltet uden forældremyndighedsindehavernes samtykke, skal samtlige handleplaner udarbejdes i samarbejde med forældremyndighedsindehaverne. I alle sager, hvor børnene er fyldt 12 år, skal børnene/de unge være med til at udarbejde mål og delmål i handleplanen. Hvor barnet allerede inden de 12 år kan deltage i udarbejdelsen af mål og delmål, inddrages barnet allerede her.
2. **Ved markante ændringer i indsatsen:** Der skal i alle sager, hvor der sker markante ændringer i indsatsen (fra forebyggende foranstaltninger til anbringelse eller omvendt samt ændring af anbringelsessted) foreligge en supplerende undersøgelse, som er gennemgået med forældremyndighedsindehaverne og barnet/den unge.
3. **Forældreråd:** Alle døgninstitutioner og kommunale dagbehandlingstilbud skal have forældreråd eller andet formaliseret indflydelsesorgan. Selvejende institutioner med forældredeltagelse i bestyrelsen er undtaget ift. forældreråd.
4. **Børneråd:** Alle døgninstitutioner og kommunale dagbehandlingstilbud have oprettet et børneråd eller et andet formaliseret indflydelsesorgan.
5. **Inddragelse i udviklingsplaner:** Udviklingsplanerne for det enkelte barn er stadig under implementering i institutionerne. Pr. 1. april 2007 skal alle indskrevne børn og unge have udviklingsplaner, som barnet/den unge og forældremyndighedsindehaverne er blevet tilbudt inddragelse i udarbejdelsen af.
6. **Information om indsats:** Alle forebyggende og rådgivende institutioner har resultataftaler, hvor der indgår modeller for, hvordan institutionen inddrager og informerer forældremyndighedsindehaverne om institutionens arbejde med børnene og de unge.

Konsekvens for sagsbehandling

1.-2. Inddragelse af forældremyndighedsindehaverne og børn ved planlægningen af indsatsen i handleplansfasen bevirker, at der er større overensstemmelse mellem familiens og kommunens forventninger til indsatsen, hvilket har betydning for om indsatsen har den ønskede effekt. At inddrage barnet – at høre barnets/den unges egne tanker og ideer vedrørende indsatsen – er ligeledes afgørende for om foranstaltningerne bliver succesfulde. Dette er ikke mindst væsentligt i forhold til valg af anbringelsessted, som børn og unge kan have ønsker og holdninger til og som børn og unge, der er fyldt 12 år, har selvstændig klageadgang over.

3.-4. Inddragelse af forældremyndighedsindehaverne og børn på opholdssteder og i dagbehandlingstilbud styrker kvaliteten i det faglige arbejde og bidrager til udvikling af tilbudene, så brugernes ønsker og behov bedre imødekommes.

5. Udviklingsplaner til børn og unge på døgninstitutioner og i dagbehandling bidrager til øget kvalitet i opholdet på institutionen, idet der fastsættes mål for institutionens arbejde med barnet og den unge i samarbejde med såvel forældremyndighedsindehaverne som Socialforvaltning.

6. Den øgede inddragelse og information af forældremyndighedsindehaverne og netværk i forhold til de forebyggende og rådgivende institutioners arbejde med børn og unge giver grundlag for at forældremyndighedsindehaverne kan påvirke tilbuddenes udformning og indhold og indgå aktivt i forløbet hvor det er ønskeligt.

Evaluering	
Standarden revideres i december 2008.	
I 2007 vil opfølgningen ske i form af:	
<p>1.- 2. Opfølgningen i forhold til inddragelse ved handleplaner og markante ændringer i indsatsen foretages ved en stikprøvevis gennemgang af 50 børnefamiliesager med forebyggende indsatser og anbringelser.</p> <p>3.-4. Opfølgningen i forhold til forældre- og børneråd på døgninstitutioner og kommunale dagbehandlingstilbud sker en stikprøve med spørgeskemaer til tilbudene.</p> <p>5. Opfølgningen i forhold til udviklingsplaner for barnet sker ved en stikprøve med spørgeskemaundersøgelse til døgninstitutioner og kommunale dagbehandlingstilbud.</p> <p>6. I alle forebyggende og rådgivende institutioners udviklingsplaner skal det fremgå, hvordan institutionen vil inddrage og informere forældremyndighedsindehaverne om institutionens arbejde med børnene og de unge. Dette fremgår inden forvaltningens underskrift af aftalerne.</p>	
Dato for godkendelse	
Angivelse af dato af revision	

Standard for systematisk inddragelse af familie og netværk
<p>Kommunens overordnede målsætning for standarden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bidrage til lige muligheder for udfoldelse, udvikling og sundhed for barnet/den unge • Bidrage til en opvækst med trivsel og gode vilkår for barnet/den unge • Bidrage til samme grad af succes i voksenlivet om andre
<p>Kommunens mål for systematisk inddragelse af familie og netværk.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forældre skal altid inddrages ved tvivl om deres barn eller unges trivsel. • Støtten skal fokusere på ressourcer frem for problemerne hos barnet, den unge, familien og netværket og skabe ro om både familiens, barnets og den unges situation.
Metoder, indsatser og initiativer til realisering af den politiske målsætning
<p>Her angives en samlet liste over, hvilke konkrete metoder, indsatser og initiativer der iværksættes eller er iværksat i forhold til sagsbehandlingen for at realisere de politiske målsætninger, der for temaet ”Systematisk inddragelse af familie og netværk”. Det bemærkes, at inddragelsen naturligvis suppleres af den daglige indsats overfor udsatte børn og unge som finder sted i henholdsvis Børne- og Ungdomsforvaltningen og Socialforvaltningen.</p>

1. Når der iværksættes en § 50 undersøgelse, (der frem til den 31. december 2006 hed § 38) som er grundlaget for beslutning om, hvorvidt der skal igangsættes foranstaltninger i en familie eller for et barn eller en ung, **inddrages familien i undersøgelsen**. Dette sker ved samtaler med både forældre og børn. Når der træffes afgørelse om igangsættelse af en foranstaltning for et barn, en ung eller en familie som følge af undersøgelsen, **tages der stilling til, hvordan familie og netværk inddrages** positivt i det videre forløb.

2. Når en § 50 undersøgelse peger på en anbringelse af et barn eller en ung, skal **familien tilbydes enten, at der afholdes et netværksmøde eller bliver anvendt familierådslagning** i forhold til det videre forløb. Socialforvaltningen sørger for, at alle socialcentre har en eller flere medarbejdere, som har modtaget undervisning i, hvordan netværksmøder skal praktiseres. Dette sker bl.a. i relation til opkvalificering af Ungdomssanktionen.
3. Familier, der modtager støtte fra kommunen, **inddrages i opfølgningen** på indsatsen, så familiens vurderinger er med til at danne grundlag for den videre indsats. Opfølgningen sker ud fra den handleplan, som opstiller mål og delmål for støtten.
4. Kommunen tilbyder årligt minimum 60 familier, hvor der er en overhængende fare for, at barnet eller den unge bliver fjernet fra hjemmet at deltage i projektet **"Familien i centrum"** – et tilbud, hvor familiens samlede problemer bliver imødegået ved inddragelse af familierne. Projektet løber indtil 2008. Familierne bliver igennem projektet tilbudt behandling inden for den systemiske ramme, hvor metoderne er inspireret af løsningsfokuseret kortidsterapi. Medarbejderne fra socialcentrene indgår i en læringsperiode i projektet, således at socialcentrene ved projektets udløb selv fortsat kan behandle familier inden for den systemiske ramme.

Mål
Her beskrives mål for den enkelte metode, indsats eller det enkelte initiativ.

- Der skal i alle § 50 undersøgelser være taget initiativ til inddragelse af familien og børn. Når undersøgelsen munder ud i en foranstaltning skal tages stilling til, hvordan familie og netværk positivt kan inddrages i det videre forløb.
- Alle familier, hvor en § 50 undersøgelse har peget på en anbringelse, skal tilbydes enten et netværksmøde eller familierådslagning.
- Der skal ske rettidig opfølgning på alle børnefamiliesager
- 40 % af de henviste børn og unge til projektet ”Familien i Centrum” skal undgå at blive anbragt. Der skal for 75 % af de deltagende familier et år efter projektdeltagelsen konstateres en nedgang i de samlede udgifter til familien.
- Mindst 75 % af de deltagende familier i ”Familien i Centrum” skal vurdere, at tilbudet har haft en positiv eller meget positiv indflydelse på såvel deres individuelle som familiens samlede trivsel og sociale funktionalitet. Derudover skal de angive, at de vil anbefale projektet til andre udsatte familier.

Konsekvens for sagsbehandling

1. Ved systematisk at fastlægge, hvordan **familie og netværk kan bidrage til den videre indsats** allerede i undersøgelsesfasen, øges familiens involvering i løsningen af egne problemer.
2. Brugen af **netværksmøder og familierådslagning** betyder, at familier, der står for at skulle have anbragt et barn eller en ung, får mulighed for at medvirke til enten at undgå en anbringelse eller at medvirke til at optimere familien og netværkets opbakning til anbringelsen.

3. **Inddragelse af familien** i opfølgningen på indsatsen overfor barnet eller den unge betyder, at familien og sagsbehandleren arbejder ud fra de samme forventninger til indsatsen. Når der sker systematisk inddragelse af familien sikres også en større ansvarlighed i forhold til indsatsen hos familien.
4. Projektet ”**Familien i Centrum**” vil ændre sagsbehandlingen i forhold til de udsatte familier, der er i overhængende fare for at et barn eller en ung anbringes. Familieme medvirker i langt højere grad end tidligere til løsningen af egne problemer og det forventes, at færre børn og unge anbringes som følge af projektets familieorienterede metode.

Evaluering

Standarden revideres i december 2008.

1. Opfølgningen i forhold til stillingtagen til **inddragelse allerede i undersøgelsesfasen** foretages ved en stikprøvevis gennemgang af 50 børnefamiliesager med forebyggende indsatser og anbringelser og ved opfølgning på undersøgelsesprocenten, som er en del af den faglige opfølgning på børnefamilieområdet.
2. Opfølgningen i forhold til **praksis omkring netværksmøder og familierådslagning** foretages ved en stikprøvevis gennemgang af 35 anbringelsessager.

3.	Der foretages en opgørelse af opfølgingsprocenten på børnefamiliesagerne , som benyttes i forbindelse med den kvartalsvise faglige opfølgning ved prognosearbejdet.
4.	Der foretages opfølgning på målene for "Familien i centrum" i december 2007 i forbindelse med projektets statusrapport.
Dato for godkendelse	
Angivelse af dato af revision	

Standard for opfølgning og evaluering af de konkrete indsatser i den enkelte sag, herunder kommunens tilsyn og forberedelse af hjemgivelse af barnet
Kommunens overordnede målsætning for standarden: <ul style="list-style-type: none"> • Bidrage til lige muligheder for udfoldelse, udvikling og sundhed for barnet/den unge • Bidrage til en opvækst med trivsel og gode vilkår for barnet/den unge • Bidrage til samme grad af succes i voksenlivet om andre
Kommunens mål for opfølgning og evaluering af de konkrete indsatser i den enkelte sag, herunder tilsyn og forberedelse af hjemgivelse af barnet. <ul style="list-style-type: none"> • For de børn og unge der ikke kan profitere af almene pædagogiske tilbud, skal de specialiserede tilbud have en høj kvalitet og ekspertise, der tilgodeser og imødekommer den enkeltes særlige behov.

Metoder, indsatser og initiativer til realisering af den politiske målsætning

Her angives en samlet liste over, hvilke konkrete metoder, indsatser og initiativer der iværksættes eller er iværksat. Det bemærkes, at opfølgningen, evaluering, tiltag ved hjemgivelse og tilsyn naturligvis suppleres af den daglige indsats overfor udsatte børn og unge som finder sted i Socialforvaltningen.

Opfølgning, evaluering og hjemgivelse

1. Udgangspunktet for støtte til børn og unge er en **handleplan**, der udarbejdes i samarbejde med familien. I planen fastsættes mål og delmål for støtten til barnet.
2. **Der følges op på alle børnesager** – første gang efter 3 måneder og efterfølgende hver 6. måned. Der skal dog altid følges op på sagen oftere, hvis der er tale om et barn eller en ung med en særligt vanskelig sag, ligesom der altid skal laves en opfølgning, hvis barn eller forældre ønsker det. Ved opfølgningen tales der altid med barnet/den unge.
3. Opfølgning og evaluering af den konkrete indsats i forhold til det enkelte barn/den unge understøttes af **døgninstitutionernes og dagbehandlingstilbuddenes udviklingsplaner** – som er et pædagogisk og administrativt redskab for kommunens døgninstitutioner og dagbehandlingstilbud, der understøtter institutionen i behandlingen af barnet/den unge. I udviklingsplanen fastsættes mål for barnets ophold på institutionen. Udviklingsplanen tager sit afsæt i de mål, der er fastlagt for barnets udvikling i handleplanen og operationaliserer disse. Udviklingsplanen på institutionen revideres i takt med opfølgningen på handleplanen og udvikles i samarbejde med socialcenteret.
4. Når barnet har ophold på en døgninstitution og står **foran hjemgivelse samarbejder institutionen og socialcenteret** om at sikre en fortsat god udvikling for barnet/ den unge med fokus på mål og delmål i form af en plan for hjemgivelsesforløbet.
5. Alle forældre til anbragte børn og de anbragte **børn og unge skal inden hjemgivelse tilbydes en samtale**, hvor en handleplan i forbindelse med hjemgivelsen aftales med forældrene. Handleplanen skal indeholde stillingstagen til skolegang/uddannelse, fritidsaktiviteter, venskaber, sundhedsforhold, eventuelle misbrugsproblemer, familieforhold og boligforhold. Selvom der ikke bliver iværksat foranstaltninger, skal der også foretages en opfølgning, hvor der

afholdes en samtale med barnet/den unge 3 måneder efter hjemgivelsen af barnet/den unge. Ved hjemgivelsen aftales en dato for opfølgning.

Tilsyn og godkendelse

6. Socialcentrene sikrer sig altid, at de benyttede **plejefamilier, socialpædagogiske opholdssteder og døgninstitutioner er godkendte til børn og unge og modtager det årlige tilsyn** fra den stedlige kommune. Dette gøres ved at socialcenteret og handicapcenteret via Tilbudsportalen sikrer, at der foreligger en oprettelse eller godkendelse efter § 67 eller 142 inden placering af barnet/den unge på institutionen/opholdsstedet. Opslaget noteres i sagen.
7. Københavns Kommune fører et **generelt tilsyn med kommunens døgninstitutioner og private socialpædagogiske opholdssteder** ved besøg på institutionen af to konsulenter minimum en gang årligt. Institutionen modtager en måned efter tilsynet udkast til den skriftlige tilsynsrapport. Institutionen følger op på eventuelle råd og vejledning, henstillinger eller påbud. Kommentarerne fra de tilsynsførende skal være fremadrettede, således at de kan anvendes i forhold til udvikling og forbedring.
8. Den Koordinerende Familieplejeenhed, socialcentrene og Kvalitet - og Tilsynskontoret står for såvel **godkendelser samt tilsyn med plejefamilier** i Københavns Kommune. Den generelle godkendelse følges op af et årligt besøg, hvor der gives en fortsat godkendelse af plejefamilien. Under det årlige besøg revurderes om plejefamiliens opgaver svarer til de fysiske, økonomiske og pædagogiske ressourcer, der findes i familien.

Mål

Her beskrives mål for den enkelte metode, indsats eller det enkelte initiativ.

Opfølgning, evaluering og hjemgivelse

1. Der **udarbejdes en handleplan** for alle børnefamiliesager inden iværksættelse af foranstaltninger.
2. Der skal ske rettidig **opfølgning på alle børnefamiliesager**.
3. Alle børn og unge på døgninstitutioner og i dagbehandlingstilbud skal have **udviklingsplaner**.
4. I alle **hjemgivelsessager** fra døgninstitutioner samarbejder institutionen og socialcenteret om hjemgivelsen.
5. Alle børn og unge, der hjemgives fra en anbringelse skal have udarbejdet en **handleplan for hjemgivelsen**. Der følges op på handleplanen også selvom der ikke er fastsat foranstaltninger.
6. **Alle anbringelser sker på godkendte opholdssteder** til børn og unge efter § 67 eller § 142.
7. Kommunen **fører det lovpligtige tilsyn** på alle døgninstitutioner og private opholdssteder og afleverer senest en måned efter tilsynet et udkast af den skriftlige tilsynsrapport til institutionen.
8. Alle plejefamilier i Københavns Kommune skal have en generel godkendelse og der skal føres et **generelt tilsyn med plejefamilierne**.

Konsekvens for sagsbehandling

1. Når der laves **handleplaner for barnet og den unge**, hvor der opstilles mål og delmål for indsatsen, sikres det, at den iværksatte foranstaltning kan imødegå barnets og den unges behov. Der sker en synliggørelse af indsatsens formål, som familien, medarbejderen i socialcenteret og andre voksne omkring barnet og den unge kan arbejde ud fra.
2. Københavns Kommunes krav til **opfølgning på børnefamiliesager** tager udgangspunkt i, at opfølgningen tilpasses barnets behov. Børn, som trives, gives den fornødne ro til at udvikle sig på linje med andre børn. Samtidig sikres det, at der altid sker en opfølgning, hvis der er sager, hvor barnet mistrives eller forældre eller barn/ung ønsker det. Samlet set medfører dette, at teammedarbejderne kan bruges deres ressourcer hvor det er mest hensigtsmæssigt.
3. **Udviklingsplaner** for børn og unge på døgninstitutioner sikrer, at der sker en større sammentænkning af barnets behov med den konkrete indsats, der foretages på døgninstitutionen. Desuden giver udviklingsplanen et værktøj til sagsbehandleren, der i opfølgningen på sagen kan se, hvordan institutionen har arbejdet med konkrete mål og effekten af disse.
4. **Inddragelse af døgninstitutionen** i arbejdet med hjemgivelsesplanen for barnet/den unge giver en koordineret indsats for hjemgivelsen, der tilgodeser barnets/den unges behov og sikrer, at der opstilles relevante mål og kriterier for hjemgivelsesprocessen.

5. **Handleplanen for hjemgivelsen** af barnet/den unge giver en koordineret indsats for hjemgivelsen, der tilgodeser barnets/den unges behov og sikrer, at der opstilles relevante mål og kriterier for hjemgivelsesprocessen. Det sikres, at barnet fortsat trives efter hjemgivelsen ligesom eventuelle opfølgende tiltag vurderes.
6. Brugen af Tilbudsportalen betyder, at sagsbehandlerne på en nem og hurtig vis kan finde en række relevante oplysninger om opholdsstedet til brug for vurderingen af **opholdsstedets egnethed** i forbindelse med en konkret sag.
7. Procedureerne for **godkendelse af døgninstitutioner, opholdssteder og plejefamilier** i Københavns Kommune sikrer, at alle opholdssteder og plejefamilier lever op til lovens krav på området. Brugen af skriftlige tilbagemeldinger til døgninstitutionerne og de socialpædagogiske opholdssteder betyder, at institutionerne har et godt udgangspunkt for at udvikle opholdsstedets kvalitet.

Evaluering

Der foretages revision af standarden i december 2008.

1. Der foretages en opfølgning **på handleplansprocenten**, der afspejler om der er udarbejdet handleplaner inden iværksættelse af støtte til familier og børn. Handleplansprocenten er en integreret del af den faglige opfølgning på børnefamilieområdet.
2. Der foretages en opgørelse af **opfølgingsprocenten på børnefamiliesagerne**, som benyttes i forbindelse med den kvartalsvise faglige opfølgning ved prognosearbejdet.
3. Opfølgningen i forhold til anvendelsen af **udviklingsplaner** for barnet sker ved spørgeskema til alle socialcentre, døgninstitutioner og kommunale dagbehandlingstilbud.
4. Der gennemgås årligt 20 **hjemgivelsessager**, hvor handleplans- og opfølgingsprocenten opgøres.

<p>5. Der gennemgås årligt 10 hjemgivelsessager fra døgninstitutioner, hvor samarbejdsrelationerne mellem døgninstitutionen og socialcenteret evalueres.</p> <p>6. Der gennemgås årligt 20 børnefamiliesager med anbringelse på opholdssted eller døgninstitution for dokumentation af kontrol af godkendelse af opholdsstedet.</p>	
Dato for godkendelse	
Angivelse af dato af revision	

Standard for afdækning af de særlige forhold og indsatser i forhold til unge, der er fyldt 15 år
<p>Kommunens overordnede målsætning for standarden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bidrage til lige muligheder for udfoldelse, udvikling og sundhed for barnet/den unge • Bidrage til en opvækst med trivsel og gode vilkår for barnet/den unge • Bidrage til samme grad af succes i voksenlivet om andre

Kommunens mål for afdækning af de særlige forhold og indsatser i forhold til unge, der er fyldt 15 år.

- For unge over 15 år skal den indsats der iværksættes have fokus på overgangen til voksenlivet.
- De professionelle omkring den unge skal udarbejde en plan og følge op på denne.

Metoder, indsatser og initiativer til realisering af den politiske målsætning

Her angives en liste over, hvilke konkrete metoder, indsatser og initiativer der iværksættes eller er iværksat i forhold til afdækning af de særlige forhold og indsatser i forhold til unge, der er fyldt 15 år.

1. For at realisere målsætningerne for indsatsen for unge, benytter Socialforvaltningen sig af følgende sammenhængende indsatser og metoder:
2. Alt arbejdet omkring den enkelte unge og familien styres fra de lokale Socialcentres Børnefamilieteam, som i København er underopdelt således at en gruppe i teamet arbejder specifikt med ungesager. Det er teamet, der undersøger, iværksætter og følger op på brugen af de forskellige muligheder der beskrives nedenfor.
3. I tilknytning til det enkelte Socialcenters Børnefamilieteam er der etableret en Ungerådgivning, med adresse i lokalområdet i gadeplan. Ungerådgivningen giver mulighed for en direkte ubureaukratisk kontakt med de udsatte unge. De typiske ydelser fra medarbejderne i Ungerådgivningerne til brugerne er intensiv personlig støtte, herunder til unge, som bor i selvstændig bolig i lokalområdet, opsøgende gadeplansarbejde samt deltagelse i diverse samarbejdsfora (SSP, boligsocialt arbejde, "Fælles ansvar" – et særligt samarbejde med skolerne, mv..)
4. Det er vigtigt at sikre sammenhæng i børn/unge indsatsen og overgangen til voksenlivet ved det fyldte 18. år. Væsentlige forhold som uddannelse, bopæl og job skal forbedres og afklares. Dette skal ske i et samarbejde med den unge og på tværs af forvaltninger og teams. Strukturændringerne i Københavns Kommune i 2006 betyder, at der skal opbygges nye forretningsgange og samarbejdsrelationer mellem de relevante fagpersoner. Derfor formuleres i 1. halvår en ny sagsbehandlingsvejledning vedrørende unge fra 16 år og opefter. Dette arbejde vil involvere Socialforvaltningen, Beskæftigelses- og integrationsforvaltningen, Børne- og ungdomsforvaltningen samt børnefamilieteam, voksteams og handicapteams på lokalt niveau.
5. Fælles for hele byen er, at den daglige indsats for målgruppen er suppleret af et sammenhængende system af tiltag, der gør det muligt at adressere de vidt forskellige problemstillinger, som forvaltningen stilles overfor i det enkelte

tilfælde. Dette ”system” består af en række forebyggende og rådgivende institutioner (9 i alt) samt et antal døgninstitutioner, hvoraf 8 er specifikt målrettet til unge. Disse tilbud omfatter misbrugsbehandling, særlig indsats overfor psykisk syge, psykologbehandling, forskellige former for gadeplansarbejde, en særlig indsats overfor ”vilde piger”, permanent tilstedeværelse ved afhøring af unge sigtet for kriminalitet, døgnåbent krisecenter med overnatningsmuligheder, særlig indsats overfor etniske unge truet af tvangsgiftermål, fremskaffelse af rigtigt arbejde kombineret med social støtte, en særlig sammenhængende indsats overfor unge, der får dom til ”Ungdomssanktion” etc.

6. Generelt gælder, at alle forebyggelses og rådgivningsinstitutioner **indgå årlige resultataftaler** med Socialforvaltningen, hvor målene for arbejdet er nærmere beskrevet. I disse aftaler lægges der bl.a. vægt på inddragelse af unge og forældre i arbejdet, således at deres egne ressourcer spiller positivt med på behandlingsforløbene.

7. Socialforvaltningen har udover de ovenfor nævnte samarbejder etableret en række formaliserede samarbejdsrelationer for at understøtte opgaveløsningen. De vigtigste er følgende:
  - SSP-samarbejdet: Kriminalitetsforebyggende samarbejde mellem politi, Socialforvaltning, Børne- og Ungeforvaltning, Kultur og Fritidsforvaltning og Politiet. Arbejdet er organiseret i 16 lokaludvalg, 10 lokale ledergrupper, en bestyrelse bestående af forvaltningsdirektørerne samt et sekretariat til at servicere organisationen.
  - ”Fælles Ansvar”. Et samarbejde med Børne- og Ungdomsforvaltningen, som sikrer at udsatte unge får et relevant undervisnings- eller beskæftigelsestilbud.
  - En aftale med KKU (Københavns Kommunes Ungdomsskole) om at levere undervisning til relevante ungeinstitutioner. Denne mulighed udnyttes pt. Af bl.a. ”Spydspidsen” og ”U-turn” jf. nedenfor.

8. Socialforvaltningen deltager ligeledes i en række projektaktiviteter for at udvikle og kvalificere opgaveløsningen i forhold til unge, der er fyldt 15 år. De vigtigste af disse er følgende:

- ”Dommervagtsprojektet”: Hurtig og kvalificeret sagsbehandling for unge, som fremstilles i dommervagten.
- ”Behandlingsgarantien for unge stofmisbrugere”: Gennemførelse af behandlingsgarantien i Københavns Kommune indebærer bl.a. 1) En kraftig styrkelse af forældrearbejdet og herunder udvikling af en hjemmeside for bekymrede forældre. 2) ”Flyvende medarbejdere” fra behandlingsinstitutionen, som skal hjælpe sagsbehandlerne på Socialcentre med at kvalificere handleplanerne for så vidt angår misbrugsproblematikker.
- ”Koordinatorprojektet”: Projektet indebærer bl.a. en kvalificering af sagsbehandlernes arbejde med psykisk skrøbelige og psykisk syge unge.
- ”Pigeprojektet”, som har til formål at skaffe overblik over problematikken vedrørende voldelige piger og kvalificere sagsbehandlingen i forbindelse hermed.

Uddybning

Her angives en uddybning af den enkelte metode, indsats eller det enkelte initiativ.

1. Den nye sagsbehandlingsprocedure for unge 16-årige og opefter, som udarbejdes i 1. halvår 2007, skal vejlede medarbejderne i Socialforvaltningen om kravene til sagsbehandlingen – herunder handleplaner inden den unge bliver myndig, inddragelse af andre instanser i sagsbehandlingen f.eks. skolemyndigheder, voksenområdet, jobcentrene og andre kommuner, hvis den unge bor uden for Københavns Kommune. Sagsbehandlingsproceduren vil gælde både for unge, der modtager forebyggende foranstaltninger og unge, der er anbragt uden for hjemmet.
2. For at understøtte sagsbehandlingsproceduren vil samarbejdsrelationerne mellem fagområderne internt i kommunen blive beskrevet i samarbejdsaftaler. Dette indebærer aftaler mellem børneområdet i Socialforvaltningen og voksenområdet og handicapområdet i Socialforvaltningen samt Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen. Aftalerne vil specificere samarbejdet om handleplaner for unge, overdragelse af sager mellem teams og indsats i forhold til job og uddannelse.
3. Generelt er det sociale arbejde med unge i Københavns Kommune ”relationsorienteret”. Dvs. der arbejdes med at opbygge en positiv relation mellem den unge og kontaktperson/institution for derigennem skabe rum for, at den unge kan gennemføre de ønskede forandringer i sit liv.
4. En samlet uddybning af indsatser overfor unge vil være meget omfattende. Nedenfor beskrives 2 af de 9 forebyggende institutioner³, som Socialforvaltningen råder over og de metoder de benytter sig af lidt nærmere. Endvidere beskrives ”Dommervagtsprojektet”, som interessant i relation til afsnittet om konsekvens for sagsbehandlingen.

”Spydspidsen”

- Skaffer arbejde til en overenskomstmæssig løn + kontaktperson til 60 – 80

³ De 7 forebyggende institutioner, som ikke omtales nærmere er Sjakkets Aktivitetscenter, Tjek-punkt, Pigegruppen, Københaverteamet, Vilde Læreprocesser, Døgntakten og Ungdomsklinikken.

Københavns Kommune råder endvidere over 8 døgninstitutioner for unge mellem 14 og 17 år: Bodilsminde, Brydes Allé, Lyongade, Lundtoftegade, Sønderbro (akut), Sønderbro (sikret afd.), Akademiet og Seden Enggård

unge om året, som ikke aktuelt kan sættes i gang med et uddannelsesforløb.

- Henvender sig til unge, hvoraf de fleste har en ”pletet” straffeattest.
- De unge visiteres fra Børnefamilieteamet.
- Der lægges afgørende vægt på at imødekomme de unges arbejdspraktikønsker så langt det overhovedet er muligt.
- Der er knyttet undervisning til stedet ved KGU (Københavns Kommunes Ungdomsskole), som kobles på så snart den unge er motiveret for det.
- Det er en positiv oplevelse for de unge at komme i nye omgivelser, hvor det forventes af dem at de kan yde en indsats og hvor de bliver mødt med helt andre forventninger end de er vant til.
- En evaluering viser, at kriminalitet ophører eller reduceres væsentligt for 47 pct. af de unge, som gennemgår et Spydspidsforløb.

”U-turn”

- Misbrugsbehandlingsinstitution for unge mellem 14 og 23 år. Såvel strukturerede gruppeforløb, som enkeltmandsbehandling.
- Daggruppebehandling for de unge mellem 14 og 18 år er baseret på et intensivt og struktureret ungeprogram og relationsarbejde mellem medarbejder og ung. De unge hentes fx hjemme, hvis det er nødvendigt.
- Der er knyttet undervisning til U-turn ved KGU – Erfaringen viser fremragende resultater.
- Udover behandlingsaktiviteter er der knyttet omfattende rådgivningsaktiviteter til stedet.
- U-turn står - som led i en politisk beslutning om udmøntning af behandlingsgarantien for unge misbrugere under 18 år - foran en udvidelse af sine aktiviteter i form af en styrkelse af forældrearbejdet og etablering af en funktion, som ”flyvende medarbejder” med henblik på at støtte sagsbehandlerne i at indarbejde problematikken unge og rusmidler i undersøgelsesarbejdet og i handleplanerne.

”Dommervagtsprojektet”

- Baggrunden for etableringen af projektet – i december 2005 - var en stærk bekymring for de mange unge københavnere under 18 år – ikke mindst med indvandrebaggrund – der blev fremstillet i dommervagten.
- Projektet skal styrke den fælles sociale indsats i København overfor unge under 18 år, som fremstilles i dommervagten. Formålet er at modvirke, at unge, som har været fremstillet i dommervagten begår ny kriminalitet.
- Projektet omfatter alle unge under 18 år, der fremstilles i dommervagten p.t. ca. 120 unge om året.

<ul style="list-style-type: none"> • Som led i en politisk beslutning om styrkelse af dette arbejde vil projektkoordinator kunne yde konkret hjælp til sagsbehandlerne til udarbejdelse af undersøgelse og handleplan i 2006 og 2007. • Dommervagtsprojektet er underkastet egentlig evaluering, hvor det bl.a. vil blive undersøgt, hvad der sker med de unge efter dommervagtsmødet, og hvordan de har oplevet den tættere kontakt. 	
Mål	
Her beskrives mål for den enkelte metode, indsats eller det enkelte initiativ.	
<p>Sagsbehandlingsprocedure for unge anbragte 16-årige og opefter</p> <p>Sagsbehandlingsproceduren og de nødvendige samarbejdsaftaler, som skal understøtte proceduren vil ligge klar den 1. august 2007.</p> <p>Alle anbragte unge, som børnefamilieteamet har kontakt med, skal have udarbejdet en handleplan for overgangen til voksenlivet inden den unge fylder 17 ½ år. I planen tages der stilling til om der skal etableres efterværnsforanstaltninger, om anbringelsen skal stoppes ved det fyldte 18. år eller om der skal ske overførsel af sagen til voksenområdet.</p> <p>Resultataftaler</p> <p>Resultataftalerne med alle forebyggende og rådgivende institutioner for 2007/2008 vil ligge klar pr. 1. juni 2007.</p>	
Konsekvens for sagsbehandling	
Her beskrives, hvorledes sagsbehandlingspraksis evt. påvirkes af den konkrete metode, indsats eller det konkrete initiativ.	

Sagsbehandlingsprocedure for 16-årige og opefter

Konsekvensen af en sagsbehandlingsprocedure for unge med henblik på øget tværfagligt samarbejde er, at der sker en tættere opfølgning i forhold til de unges uddannelses- og

jobperspektiver.

Det er væsentligt, at unge, der er anbragte uden for hjemmet eller modtager forebyggende foranstaltninger, får den bedst mulige start på deres voksentilværelse ved uddannelse og berøring med arbejdsmarkedet. Dette er nogle af grundpillerne for succes i voksenlivet. For at kommunen kan sikre den bedste indsats skal al relevant fagviden inddrages i sagsbehandlingen – socialrådgiver i børnefamilieteamet, skolemyndighederne, jobcenteret og evt. voksenområdet, hvis den unges vanskeligheder vurderes at være varige.

Et andet element i sagsbehandlingen for unge anbragte er samarbejdet med andre kommuner. Når en ung har ophold uden for kommunen overtager denne kommune handleansvaret, hvis der igangsættes efterværnsforanstaltninger. Det betyder, at børnefamilieteamet allerede, når den unge fylder 17 år inddrager den anden kommune i udarbejdelsen af handleplanen, hvori der træffes afgørelse om efterværnsforanstaltninger. Handleplanen for overgangen til voksenlivet skal ligge klar inde den unge er fyldt 17 ½ år.

Resultatkontrakterne mellem Socialforvaltningen og de forebyggende og rådgivende institutioner betyder, at der er fælles forventninger til institutionernes arbejde. Der vil ske en konkret opfølgning på mål for de enkelte institutioner, som specificerer kommunens serviceniveau for ungearbejdet.

Evaluering

Denne standard revideres pr. december 2008.

- Der følges op på implementeringen af sagsbehandlingsproceduren for anbragte unge over 16 år
- Der foretages en status på udarbejdelsen af planer for overgangen til voksenlivet pr. september 2006.
- Der følges op på resultataftalerne en gang årligt. Dommervagtsprojektet er endvidere underkastet egentlig evaluering, der sætter rammerne for revisionen.

Dato for godkendelse		
Angivelse af dato af revision		